

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an 24 coroane.
Pe șase luni 12 cor. — Pe trei luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Un șir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil.,
pentru a doua și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după învoială.

† George Coșbuc

1866—1918

(x) Jalea, sălășluită de ani de zile în sufletele neamului, ne zgudue de nou la știrea morții lui *George Coșbuc*. Jalea aceasta ia astăzi dimensiuni ce trec măsura puterilor noastre ome-nești.

A murit *George Coșbuc*.

A murit cel mai distins poet român al vremurilor de acum.

S'a dus cel mai mare scriitor, pe care pământul Ardealului l-a dat literaturii românești.

Urmaș de viteji grănițeri, *George Coșbuc* a rămas, și după ce a trecut Carpații, totdeauna fiu credincios și iubitor al țării, unde a văzut mai întâi lumina soarelui.

Moartea năpraznică a neuitatului său fiu *Alexandru*, și desastrul țării la care a trebuit să asiste mai târziu, nu puteau decât să-l deprime și să pregătească sfârșitul scriitorului cu sănătatea sdruncinată.

Poetul a iubit viața, a iubit frumosul, a iubit poporul. Poetul ardelean a fost unul dintre puținii aleși, care a izbutit să dea glas, prin vorbe măestre și sincere, simțirilor celor mulți și suferințelor înecate în tăcere ale fraților săi din toate țările.

Când, la moartea lui *Eminescu*, opera uriașă a poetului durerii s'a impus atât de mult, încât literații credeau că originalitatea poeziei române a apus pentru lungă vreme, iată se iviră fără veste scrierile lui *George Coșbuc* și răspândiră o nouă notă, primită cu însuflețire de ceata scriitorilor tineri ai literaturii române.

Când, mai târziu, *George Coșbuc*

cu prietenul său *Al. Vlahuță*, a văzut că lipsește «un stindard de înseninare și de înfrățire intelectuală», și că trebuie redeșteptat «avântul de odinioară în sufletele românești», și că literatura a pornit pe drumuri greșite, a dat viața revistei *Sămănătorul*. Această revistă spunea, că vede cu durere, cum în educația tinerimii se introduce nepăsare față de neam și înstrăinare în sentimente, și că mulți tineri se rușinează a roști cuvintele de «iubire de țară», «patrie», și «patriotism». Poetul le cere «adâncă evlavie pentru trecutul glorios», și «iubire entuziastă pentru țară». Pe aceasta trebuie să se întemeieze creșterea tinerimii, și tot acest scop au să-l servească și publicațiile literare.

Cu câțiva ani înainte de apariția acestei reviste, *George Coșbuc* se întovărășise cu *Ioan Slavici* și *Caragiale*, ca să publice foaia *Vatra*, ilustrată, cam în felul revistelor germane pentru familie. *Vatra*, la care a lucrat mai ales *Coșbuc*, s'a și răspândit la noi în cercuri largi și a întărit gustul de citit al publicului obișnuit cu reviste străine...

Dar nu este aici locul să cum-pănim calitățile marelui dispărut.

Gândirea și vrednicia sa sânt bine statorite pe paginile operelor sale, ca izvoare eterne de tot ce este nobil, adevărat și înălțător în sufletul poporului, din care a ieșit *George Coșbuc*.

Despre împrejurările morții poetului *Coșbuc* se comunică următoarele:

Joi după amiază, la ora 1, a încetat din viață poetul *George Coșbuc* autorul «*Firelor de Tort*» și duioaselor «*Balade și Idile*», cu care marele poet și-a cucerit locul printre fruntașii literaturii românești.

Știrea a căzut ca un trăsnet în mijlocul rudelor și admiratorilor marelui nostru poet. Se știa, în cercul intimilor săi, că poetul *Coșbuc* este suferind, mai mult abătut, dela trista nenorocire, care l-a lovit acum doi ani, când și-a pierdut pe unicul său fiu. Pierderea copilului, în împrejurări atât de tragice, i-a cauzat suferinți ne-spuse, de care n'a putut fi izbăvit decât în ceasul morții.

Miercuri fusese în oraș, și seara când s'a întors acasă, s'a simțit indis-pus. Familia, crezând că este răcit, l-a reținut în casă. *Coșbuc* a continuat în timpul zilei de Joi să păstreze patul, stând de vorbă cu soția sa, când pe la ora 1 și jumătate, simțindu-se rău, a căzut în pat dându-și sfârșitul, fără ca familia să fi avut cel puțin timpul de a chema în ajutor un medic.

Marele nostru poet a murit în vârstă de 52 ani. Rămășițele sale pământești au fost ridicate dela locuința defunctului, calea Plevnei 48, Sâmbăta 11 Mai, la orele 4 d. a., și au fost înmormântate în cimitirul Șerban-Vodă.

Dela sinodul arhidiecezan

Sedința II

(Urmare)

Deputatul *Lazar Triteanu* propune ca pentru studiarea chestiunii școalelor din plănuita «graniță culturală» să se aleagă o comisie specială, iar sinodul, după o consultare de 10 minute, alege pe următorii deputați în comisia amintită: *V. Duma*, *I. Murășan*, *I. Morariu* și *Dr. I. Stroia* din cler, iar din mireni: *V. Almășan*, *Dr. A. Vlad*, *Gh. Chelar*, *Dr. I. Fruma*, *Dr. S. Moldovan*, *Dr. I. Papp*, *Dr. P. Roșca*.

În urma constituirii sinodului se prezintă din partea biroului actele înaintate din partea Consistorului arhidiecezan și se împart comisiilor pentru lucrare.

Concediul cerut de trei deputați sinodali se acordă.

Fiind terminată ordinea de zi, președintele ridică ședința, și anunță viitoarea ședință pe Miercuri la orele 10.

Ședința III, din 2/15 Mai 1918.

După autenticarea protocolului, președintele arhiepiscop citește următorul comunicat:

Venerabile Sinod!

«În ședința de Luni, 30 Aprilie (13 Mai) a. c. a sinodului nostru arhidiecezan, înainte de constituirea lui, Ilustritatea Sa domnul baron *Dr. Emil Petrichevich Horváth*, comisar guvernial ca reprezentant al Excelenței Sale domnului ministru de culte și instrucțiune publică a făcut o declarație în privința rolului și misiunii ce o are dela Excelența Sa ministrul cultelor de a-l reprezenta în sinodul arhidiecezan, pe temeiul dreptului de supremă inspecțiune a Maiestății Sale.

Eu am accentuat expres în vorbirea mea de deschidere recunoașterea cu supunere omagială a dreptului maiestatic de supremă inspecțiune, declarând în fața dispoziției celei nouă a guvernului și a faptului împlinit cu delegarea reprezentantului său, că noi nu suntem competenți a defini sau a prescrie forma în care Maiestatea Sa găsește de bine a-și exercita dreptul supremei inspecțiuni.

Cum însă ordinațiunea ministerială, prin care mi s'a notificat delegarea reprezentantului ministerial, și mi s'a cerut sprijinirea activității lui, era de caracter strict confidențial (szi-

FOIȘOARA

Sonet

Spre depărtări plutesc a lene norii,
De după ei privește-a jale luna,
Pe sub fereastra mea tot trec într'una
Nepăsători, sburdantnici trecători.

Și mersul lor e plin de râs și glume,
Viața lor e mândră zi cu soare,
Pe urma lor răsare floare 'n floare,
Și pentru ei nu-s zile negre 'n lume.

Pierdut privesc la multa frământare,
În iurul meu s'așează 'ncet pustiul,
Și focu 'n vatră-și cânt' a lui cântare.

Și dintre morți eu mai sânt astăzi viu,
Și nu 'nțeleg viața ce rost are,
Abea aștept să-mi văd închis sicriul.

Ioan Berghia.

Data serbătorii Paștilor

(Fine).

Paștile, conform prescripțiilor primului sinod ecumenic și ale sinodului apostolic, pot cădea dela 22 Martie și până la 25 Aprilie, deci pe 35 de zile. Pentru aceste 35 de zile avem literile duminicale astfel aranjate:

22	Martie	D.	27	Martie	B.
23	"	E.	28	"	C.
24	"	F.	29	"	D.
25	"	G.	20	"	E.
26	"	A.	31	"	F.
1	April	G.	13	April	E.
2	"	A.	14	"	F.
3	"	B.	15	"	G.
4	"	C.	16	"	A.
5	"	D.	17	"	B.
6	"	E.	18	"	C.
7	"	F.	19	"	D.
8	"	G.	20	"	E.
9	"	A.	21	"	F.
10	"	B.	22	"	G.
11	"	C.	23	"	A.
12	"	D.	24	"	B.
			25	Aprilie	C.

Cu epacta anului căutăm data unei nouă în Martie, apoi începând cu această zi numărăm înainte 15 zile și unde ajunge acest număr, acolo avem data unei pline; la aceasta mai adaogem 2 zile, intervalul prescris între data unei pline și ziua Paștilor; apoi căutăm prima duminică ce urmează mai aproape și acolo punem data sf. Paști; în cazul când după adaogerea celor 2 zile la data unei pline nu ajungem la 21 Martie, atunci adaogem la această ultimă dată — după adaogerea celor 2 zile — 30 zile; dela data astfel aflată căutăm duminica ce urmează îndată și aceea va fi ziua sf. Paști.

Exemplu: Care e data Paștilor pentru anul 1919?

Pentru anul 1919 litera duminicală este F, epacta anului 1919 este 11.

Luna nouă cade în Martie pe 20; începând cu 20 Martie numărăm 15+2 zile ajungem la 5 Aprilie.

Litera duminicală F, cade pe ziua de 7 Aprilie, deci aceasta este data sf. Paști pentru anul 1919.

Cu mult mai simplă e calcularea datei Paștilor după formula lui Gauss-Delambre.*)

1. Împărțim numărul anului — pentru care voim să știm data Paștilor — cu 19. Restul îl însemnăm cu litera a.

2. Împărțim numărul anului cu 4. Restul îl însemnăm cu b.

3. Împărțim numărul anului cu 7. Restul îl însemnăm cu c.

Considerăm mărimile m egal cu 15; n egal cu 6 și împărțim (m+19 a) cu 30. Restul îl însemnăm cu d; (n+2 b+4 c+6 d) îl împărțim cu 7. Restul îl însemnăm cu e.

Având toate aceste calculate, suma 22+d+e este data din Martie pe care va

*) Publicată odinioară de Gavril Todica în «Gazeta Transilvaniei» împreună cu exemple practice.

cădea Duminica Paștilor; iar d+e-9 este data din Aprilie, pe care va cădea Paștile după calendarul iulian.

Este de însemnat: că aflând prin calcul 26 Aprilie, Paștile vor cădea în 19 ale aceleiaș luni; dacă aflăm 25 Aprilie, vom examina numerii d și b; când d=28, iar b e mai mic de 10, atunci Paștile vor fi în 18 Aprilie.

Exemplu: Care e data Paștilor în anul 1919.

1919:19=101. Restul 0=a

1919:4=479. " 3=b

1919:7=274. " 1=c

$$\frac{m+19a}{30} = \frac{15+0}{30} = \frac{15}{30} = 0 \text{ Restul } 15=d$$

$$\frac{n+2b+4c+6d}{7} = \frac{6+0+4+90}{7} = \frac{106}{7} = 15$$

Restul 1=e.

acum: 15+1-9=7; deci 7 Aprilie este data serbării Paștilor pentru anul 1919.

Care e data serbării Paștilor în anul 1920?

1920:19=101 R. 1=a

1920:4=480 R. 0=b

1920:7=274 R. 2=c

$$\frac{m+19a}{30} = \frac{15+19}{30} = \frac{34}{30} = 1 \text{ R. } 4=d$$

$$\frac{n+2b+4c+6d}{7} = \frac{6+0+8+24}{7} = \frac{38}{7} = 5$$

goruan bizalmas) referindu-se exclusiv la sfera mea de activitate ca președinte al sinodului, nu m'am simțit îndreptățit a o publica în sinod, ci am cerut dela Excelențele lor, ministrul președinte și ministrul cultelor, pe cale telegrafică, revocarea ordinațiunii, declarând că pentru susținerea ordinii în sinod eu ca președinte sunt responsabil, și iau asupra mea toată răspunderea și față cu statul.» —

Comunicatul s'a dat comisiunii organizatoare.

S'a prezentat raportul consistorului în afacerea întregirii salariilor profesorilor dela gimnaziul din Brad și din Brașov, și în afacerea numirii de comisar guvernial permanent la seminariul arhidiecezan, cari s'au dat comisiunii școlare.

S'au prezentat două cereri, una dela parohul Ioan Druhora din Boița în afacerea unui vot separat al său care l-a dat în comisiunea administrativă a fundațiunii Săguna, și alta dela parohul Crucian Mărgineanu din Ferede, în afacerea desfacerii unui crâng dela comuna bisericească Geoagiu și încorporarea la comuna Ferede.

Ambele s'au dat comisiunii pețiționare.

S'a intrat apoi în ordinea de zi, și s'a luat raportul general al consistorului din ședință plenară.

La propunerea referentului comisiunii organizatoare, a deputatului Nicolau Garoiu, s'a luat act de conducerea arhidiecezei în timpul sedisvacanței prin vicariul arhiepiscopesc Dr. Ilarion Pușcariu, s'a luat cu plăcere la cunoștință despre îndeplinirea scaunului de arhiepiscop-mitropolit prin alegerea, aprobarea, hirotonirea și prin introducerea în scaun a I. P. C. Sale vicariului din Oradea-mare, arhimandrit Vasile Mangra, dorind sinodul mulți ani fericiți alesului arhiepiscop și mitropolit Vasile Mangra, ca să conducă arhidieceza și mitropolia spre binele bisericii și al patriei; s'a luat cu plăcere act despre aceea că noul mitropolit îndată după aprobarea alegerii a fost distins prin conferirea titlului de consilier intim; s'a luat act despre aceea, că îndată după erumperea războiului cu România consistorul arhidiecezan la 4 Sept. 1916 s'a refugiat la Oradea mare, unde a stat până la 31 Iunie 1917; s'a luat cu adâncă durere act despre trecerea din viață a Maiestății Sale împăratului rege Francisc Iosif I., căruia biserica noastră îi datorește eternă recunoștință pentru înființarea mitropoliei și sancționarea legii noastre de organizare.

S'a luat cu omagială bucurie la cunoștință suirea pe tron a Maiestății Sale, împărat și rege Carol IV. și prin o adresă s'a dat din nou expresiune despre tradiționala credință, alipire și supunere omagială a credincioșilor noștri față de Maiestatea Sa, iar sinodul mai departe și-a manifestat aceste sentimente prin un întreit: Să trăiască Maiestatea Sa regele, Maiestatea Sa regina și întreagă casa domnitoare; de asemenea s'a luat cu nemărginită bucurie act de fericita scăpare a Maiestății Sale din pericolul dela Isonzo, aderând și din parte și cu telegramă de felicitare adresată de consistor.

Aceste hotărâri au fost aduse, fiind membrii sinodului în picioare, în semn de omagiu.

S'a luat act despre aceea, că la încoronarea Maiestății Sale împăratului rege Carol IV. întâmplată în 17/30 Decembrie 1916 în Budapesta biserica noastră a fost reprezentată prin Excelența Sa I. P. S. Arhiepiscop și Mitropolit Vasile Mangra.

Trecând sinodul la alte afaceri ale consistorului a luat act de trecerea din viață a protopopilor Avram Pecurariu din Hunedoara și Ioan Bercan din Cohalm, despre esibilele intrate la consistor în anul 1916 și 1917. despre alegerile de deputați la congres întâmplate în toamna anului 1917, despre alegerile de deputați la sinodul arhidiecezan, întâmplate în primăvara anului 1918, decidându-se ca reconstituirea senatelor consistoriale să se facă în sesiunea sinodului prezent.

În fine s'a luat cu plăcere act despre aceea, că biserica noastră sub conducerea Excelenței Sale Arhiepiscop și Mitropolit Vasile Mangra la 7/20 August 1917, s'a prezentat în Budapesta prima dată Maiestății Sale împăratului și regelui Carol IV. asigurându-l despre credința și alipirea bisericii greco-orientale române; s'a luat act despre răspunsul Maiestății Sale cuprins în cuvintele: «doresc ca religia DVoastră, și drepturile bisericii DVoastră să fie totdeauna respectate», care varsă în inima bisericii greco-orientale bucurie și încredere, că înaltul tron întocmai așa ne este acum scut puternic, precum a fost la timpul său fericit împărat rege Francisc Iosif I.

Urmează raportul comisiunii bisericești; raportor a fost deputatul Sergiu Medeanu.

În special s'au luat următoarele hotărâri:

Alineatele 1—8, relative la măsurile consistoriale pentru promovarea

mersului regulat al agendelor, la stările triste în viața bisericească cauzate prin război, mai ales dela intrarea României contra monarhiei noastre, la preoții deținuți, internați și dispăruți, la instituirea de administratori parohiali în parohiile rămase fără de preoți, s'au luat la cunoștință, — invitându-se consistoriul să continue cu instituirea de administratori parohiali unde este necesitate, iar pentru eliberarea preoților internați și deținuți să intervină din nou.

Partea din raportul consistorial relative la pașii întreprinși pentru înmulțirea numărului preoților militari, și pentru mângăierea soldaților prin împărțirea de cărți de rugăciuni și alte scrieri de cuprins religios-moral și pentru mângăierea poporului rămas acasă, s'a luat cu plăcere la cunoștință, invitându-se consistoriul, ca întru cât vor permite împrejurările să reînactiveze conferențele preoțești în scopul înmulțirii cunoștințelor pastorale ale preoților, și să stăruie pentru înființarea și augmentarea bibliotecilor parohiale.

Partea din raport despre starea clerului și a poporului, despre hirotoniri, despre comunele bisericești, despre parohiile vacante, despre secțiunea teologică a seminariului arhidiecezan, despre ajutoarele distribuite, despre procesele matrimoniale și disciplinare s'au luat la cunoștință.

În legătură cu punctul referitor la parohiile vacante s'a dispus, ca consistoriul să caute a îngriji ca parohiile să fie întregite fără amânare și parohul să locuiască în parohia sa, fiind astfel totdeauna în mijlocul parohienilor și conducând toate afacerile bisericești, școlare și epitropești și îndeplinind la timp lipsele credincioșilor săi.

Comisiunea bisericească a prezentat independent de raportul general al consistorului ca senat bisericesc o propunere pentru ameliorarea stării materiale a preoților prin urcarea taxelor școlare și a birului preoțesc, care propunere s'a dat comisiunii organizatoare cu îndrumarea de a o pregăti și a o prezenta sinodului spre pertractare în sesiunea actuală.

Cu acestea s'a terminat ședința a treia de Miercuri înainte de amiază, anunțându-se cea proximă pe după amiază la orele 4.

Ședința IV.

Mercuri în 2/15 Mai, d. a. la orele 4.

Președinte arhiepiscopul Vasile Mangra, notar Dr. Pavel Roșca.

Protocolul ședinței a III-a nefiind redactat, autenticarea lui se amână pe altă dată.

A urmat la ordinea zilei raportul comisiunii organizatoare asupra comunicatului Înalt Preasfinției Sale Domnului Arhiepiscop în afacerea cu instituirea și trimiterea de comisar guvernial în sinod.

Propunerea comisiunii a constat din două părți. Partea primă, constătoare din punctele 1 și 2, o a primit comisiunea cu unanimitate, și ea este de următorul cuprins:

Având în vedere, că prin denușirea de comisar se introduce un nou mod de exerciere a dreptului de supremă inspecțiune al Maiestății Sale Regelui, neuzitat până acum în viața noastră constituțională bisericească;

având în vedere, că biserica noastră până în prezent nu a dat nici o ansă serioasă, care să justifice această inovație jignitoare și în consecvențele sale desastroasă autonomiei bisericii noastre;

având în vedere, că cu toate că însuși scrisoarea domnului conte Apponyi accentuează neștirbirea autonomiei noastre, totuși însuși Domnia Sa dă comisarului guvernial o atare îndreptățire, care conform statutului or-

ganic compete numai președintelui sinodului, și autorisează pe comisarul guvernial să exercite drepturile prezidențiale de a îndruma la ordine și de a disolva sinodul fără de considerare la aceea, că arhiepiscopul președinte îndeplinitu-și-a sau nu datoria sa;

având în vedere că prin acest drept autonomia bisericii se violează în mod simțitor și se subminează autoritatea și vaza capilor bisericești, comisiunea organizatoare propune:

I. Se ia cu plăcere act de pașii întreprinși de Excelența Sa Mitropolitul întru susținerea neștirbită a drepturilor noastre autonome bisericești.

II. Sinodul să remonstreze la înaltul guvern în contra măsurilor luate de fostul ministru de culte Apponyi prin scrisoarea sa cu datul 7 Mai 1918 Nr. 4919 Pres., cerând revocarea acestei dispoziții.

Remonstrațiunea să se facă direct din sinod, și în caz, că reprezentațiunea înaintată la guvern nu ar avea succesul dorit, afacerea să se prezinte și Maiestății Sale.

Cu privire la punct III din propunerea comisiunii s'au născut două păreri:

Majoritatea reprezentată prin deputatul Dr. Aurel Vlad a propus următoarele:

III. Până la sosirea răspunsului la această reprezentațiune sinodul arhidiecezan se declară în permanență, însă își suspendă ședințele, și autorisează pe Excelența Sa Mitropolitul să convoace pe membrii sinodului când va afla momentul potrivit.

Totdeauna sinodul dă consistorului arhidiecezan indemnarea, ca până la votarea bugetului, trebuințele materiale să le acopere în cadrul bugetului anterior, autorizându-se consistorul, ca din ședințele sale plenare să provadă și eventualele trebuințe extraordinare ivite peste cadrul bugetului de acum.

Minoritatea din comisiunea organizatoare, reprezentată prin deputatul Arseniu Vlaicu, a prezentat următoarea propunere:

Să se primească întocmai partea primă punctul I și II din propunerea comisiunii, iar partea a III-a să se omită.

Și fiind chestiunea de cea mai capitală gravitate și incalculabilă în consecvențele sale pentru biserica noastră, și prin urmare fiecare deputat având să rămână responsabil în fața neamului și a istoriei pentru votul său, asupra acestei părți din urmă să se voteze nominal.

După închiderea discuțiunii se pune la vot partea primă, punctele I și II din propunerea comisiunii, care se primesc cu unanimitate și presidiul enunță acest conclud sinodal.

Asupra punctului III din propunerea comisiunii relative la suspendarea ședințelor sinodale se dispune votare nominală.

Pentru propunerea majorității din comisiune, susținută prin raportorul Dr. Aurel Vlad, au votat următorii deputați:

1. Almășan Vasilie.
2. Bălan Nicolae Dr.
3. Borcea Lucian Dr.
4. Borzea Nicolae.
5. Buzdug Andrei Dr.
6. Căndea Romulus Dr.
7. Chirtop Zosim Dr.
8. Comșia Dumitru.
9. Damianu Vasilie.
10. Dubleş Georgiu, Dr.
11. Duma Vasilie.
12. Furdul Remus Dr.
13. Fulea Joachim.
14. Fruma Ioan Dr.
15. Groza Petru Dr.
16. Hermann Teodor.
17. Ioanovicu Ioan Dr.

R. 3=e.

$$22+d+e=22+4+3=29$$

deci 29 Martie este data serbării Paștilor pentru anul 1920.

Excepțiunile amintite mai sus, nu provin din incorectitatea formulei, ci din faptul, că la calculul epactei Lilius a făcut unele stabiliri arbitrare, care conturbă formula. Aceste excepțiuni le-a adaus Gauss la formula sa.

Sibiu.

George Navrea,
preot, funcț. consist.

Indreptare. În Nr. 47, coloana II, în șirul al treilea de jos, în loc de zi să se citească Duminecă.

În Nr. 48 coloana II, Ciclul solar și lit. Dum. este a se citi astfel:

Cicl. solar: 1, 2, 3, 4 | 5, 6, 7, 8 | 9, 10, 11, 12 | 13, 14, 15, 16
lit. Dum. F, E, D, C, B, A, G, F, E, D, C, B, A, G, F, E, D, C, B, A,
17, 18, 19, 20 | 21, 22, 23, 24 | 25, 26, 27, 28
G, F, E, D, C | B, A, G, F, E, D, C, B, A, G

Voi sălcii triste

— De 7 George Coșbuc —

Voi sălcii triste 'n cimitir,
V'aud șoptind duios în noapte,
Voi despre ce vorbiți plângând?
Ce taine spuneți voi prin șoapte?

«Vorbim de morții care dorm
Sub noi, de dusul bine...
O, las', că nu va trece mult,
Și vom vorbi și despre tine!»

Vestitorii primăverii

— De 7 George Coșbuc —

Dintr'alte țări, de soare pline,
Pe unde-ați fost și voi strălune,
Veniți, dragi pasări, înapoi —
Veniți cu bine!

De frunze și de cântec goi,
Plâng codrii toți fără de voi.

În zarea cea de veci albastră
Nu v'a prins dragostea sihastră
De ce ce-ați lăsat? Nu vi-a fost dor
De țara voastră?

N'ați plâns văzând cum trece 'n sbor
Spre Miază-noapte nor de nor?

Voi ați cântat cu glas ferbinte
Naturii calde înnuri sfinte,
Ori doine dragi, când v'ați adus
De noi aminte!

Străinilor voi nu le-ați spus,
Că doine ca a noastre nu-s?

Și-acum veniți cu drag în țară!
Voi vedeți câmpia eară,
Și cuiburile voastre 'n câmp —

E vară, vară!

Aș vrea la suflet să vă strâng,
Să râd de fericit, să plâng!

Cu voi vin florile 'n câmpie
Și nopțile cu poezie

Și vânturi line, calde ploii,
Și veselle.

Voi toate le luați cu voi
Și ear le-adeuceți înapoi!

18. Ivan Nicolae.
19. Lăpădat Ioan.
20. Macrea Nicolae.
21. Marghitta Ioan Dr.
22. Moldovan Silviu Dr.
23. Moldovan Valeriu Dr.
24. Morariu Iosif.
25. Murășianu Iovian.
26. Păcală Victor.
27. Papp Ioan Dr.
28. Popoviciu Petru.
29. Popp Dumitru Dr.
30. Regmann Nicolae Dr.
31. Roșca Pavel Dr.
32. Rozvan Stefan Dr.
33. Sglimbea Octavian Dr.
34. Stroia Ioan Dr.
35. Vlad Aurel Dr.
36. Vulcu Dumitru.

Pentru propunerea minorității reprezentate prin raportorul Arseniu Vlaicu, ca să se omită partea aceasta a III-a din propunerea comisiei organizatoare, au votat următorii deputați:

1. Chelariu Georgiu.
2. Costea Octavian Dr.
3. Garoiu Nicolau.
4. Medean Sergiu.
5. Moldovan Dumitru.
6. Muntean Petru.
7. Mețianu Eugen Dr.
8. Proca George Dr.
9. Roșca Eusebiu Dr.
10. Triteanu Lazar.
11. Vlaicu Arseniu.
12. Voileanu Mateiu.

Se constată deci că pentru propunerea majorității au votat 36, în contra ei au votat 12 deputați.

Președintele arhiepiscop enunță, că în fața acestui rezultat, având în vedere interesele bisericii, nu poate aderă la votul majorității, și nu-l poate enunța drept hotărâre a sinodului nefiind aceasta executabilă.

După acestea o parte a deputaților sinodali a părăsit sala ședințelor și președintele arhiepiscop constatând că nu mai sunt prezenți membri în în majoritatea ce o cere § 11 din regulamentul afacerilor interne, anunță ședința proximă pe ziua de mâine la oarele 10 înainte de amiază, și ședința o închide la 6 ore seara.

Ședința V.

Joi, la 3/16 Maiu 1918.

Președintele arhiepiscop deschide ședința, și dispune a se citi lista deputaților sinodali spre a se constată prezența.

Protocoloalele ședinței III și IV dela 2/15 Mai a. c., nefiind notarii sinodali din aceste ședințe prezenți, în privința autentificării se vor lua la timpul său măsurile trebuincioase.

Cetindu-se consemnarea deputaților, se constată că sunt prezenți deputații:

1. Chelariu Georgiu.
2. Costea Octavian Dr.
3. Garoiu Nicolae.
4. Medean Sergiu.
5. Mețian Eugeniu, Dr.
6. Moldovan Demetriu.
7. Muntean Petru.
8. Opreșca Pavel Dr.
9. Proca George Dr.
10. Roșca Eusebiu Dr.
11. Triteanu Lazar.
12. Vlaicu Arseniu.
13. Voileanu Mateiu.

Sunt absenți cu concediu:

1. Bodea Augustin Dr.
2. Buzura Gavriil Dr.
3. Comșa Nicolae Dr.
4. Pop Ioan Dr.
5. Popescu Iosif.
6. Pușcariu Ilarion Dr.
7. Sulică Nicolae.

Sunt absenți fără concediu deputații:

1. Almășianu Vasile.
2. Bălan Nicolae, Dr.
3. Borcea Lucian, Dr.
4. Borzea Nicolae.

5. Buzdug Andreiu, Dr.
6. Căndea Romulus, Dr.
7. Chirtop Zosim, Dr.
8. Comșa Dumitru.
9. Dan Emil, Dr.
10. Damian Vasile.
11. Dobre Ioan Dr.
12. Duma Vasile.
13. Dubleş Georgiu Dr.
14. Furduiu Remus Dr.
15. Fulea Ioachim.
16. Fruma Ioan, Dr.
17. Groza Petru.
18. Hermann Teodor.
19. Ioanoviciu Ioan, Dr.
20. Ivan Nicolae.
21. Lăpădat Ioan.
22. Macrea Nicolae.
23. Marghitta Ioan, Dr.
24. Moldovan Silviu, Dr.
25. Moldovan Valeriu, Dr.
26. Morariu Iosif.
27. Mureșianu Iovianu.
28. Păcală Victor.
29. Papp Ioan, Dr.
30. Popoviciu Petru.
31. Popp Dumitru, Dr.
32. Regman Nicolae Dr.
33. Roșca Pavel, Dr.
34. Rozvan Stefan, Dr.
35. Sglimbea Octavian Dr.
36. Stroia Ioan, Dr.
37. Vlad Aurel, Dr.
38. Vulcu Dumitru.

Se constată deci că sunt prezenți 13 deputați, absenți cu concediu 7, și absenți fără concediu 38, prin urmare nefiind prezenți deputații în numărul cerut de regulamentul afacerilor interne §. 11, sinodul nu e în stare a lua concluze valide.

Declarând mai departe că pe deputații absenți fără de concediu îi consideră, ca și când și-ar fi depus mandatul și că va lua ulterioarele dispozițiuni ca biserica să nu sufere în mersul normal al lucrurilor, adresează sinodului următoarele cuvinte:

«Venerabile sinod. Cu mare durere sufletească trebuie să constat, că cuvintele sfântului Apostol Pavel ce vile-am adresat în vorbirea mea de deschidere, ca «cele ce sunt ale păcii și cele ce sunt spre zidirea unuia-altuia, acelea să urmați», n'au pătruns la inima acelor deputați, cari substrăgându-se dela datoria ce au primit prin primirea mandatului de deputat, s'au pus în grevă, făcând imposibilă activitatea sinodului și împedecând mersul normal al afacerilor sinodale.

Cuprins de îngrijorare în fața acestei apariție din ședința de ieri, cu totul străină de spiritul și legile bisericii, apte a introduce în biserică spiritul destructiv al anarhiei și a provoca sdruncinarea și chiar desființarea constituției noastre bisericesti, căci dela lucrările sinodului nu este îngăduit a se retrage nici unui membru, cu atât mai puțin nu se îngăduie retragerea în masă, pentru că aceasta ar fi identică cu renunțarea de bună voie la viața constituțională bisericască, — în poziția mea de arhieru, cu răspundere înaintea lui Dumnezeu și a bisericii, declar, că-mi voi pune toate stăruințele, și voi lucra cu toate puterile mele pentru restabilirea și stăpânirea legii și a ordinii canonice în biserică, și pentru ca organismul nostru constituțional bisericesc să funcționeze neconturbat în de cadrele legilor.

Cu acestea declar sesiunea actuală a sinodului nostru arhidiecezan închisă».

Cu acestea ședința s'a închis la oarele 11 a. m.

Sinoadele eparhiale

Sinodul din Arad

Din Arad se anunță, că Duminică la amiază s'a deschis de P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp sinodul eparhial al dieceziei Aradului. După

deschiderea solemnă au urmat prezentarea credenționalelor membrilor prezenți.

La ședința s'a prezentat comisarul guvernului, comitele suprem Béla Barabás, însoțit de comisarul ministerial al institutului pedagogic gr. or. român din Arad, Dr. Ioan Brendörfer.

După prezentarea credenționalelor, ședința dinainte de amiază s'a terminat.

După amiază a urmat alegerea diferitelor comisii. S'au citit actele intrate la sinod, între care și rescriptul ministrului de culte cu raport la numirea comisarului de guvern.

Actul acesta spune, că evenimentele din timpul ultim au făcut necesară dispoziția aceasta și însărcinează comisarul, ca întru cât constată vreun discurs excepțional din punct de vedere al vieții de stat, după admoniarea primă, fără rezultat, imediat să disolve sinodul. S'a citit apoi actul comisarului care cere, ca orce hotărâre sinodală să-i fie comunicată lui în scris.

Citirea acestor acte a provocat sgomot.

Sinodul a ales apoi sub președinția P. C. Sale vicarului de Oradea-mare, Roman Ciorogariu, o comisie din 12 membri spre a raporta asupra actului ministrului de culte.

Despre ședința de Luni se comunică ziarelor din capitală următoarele:

Luni înainte de amiază sinodul s'a întrunit earăș în ședință. După ce președintele, episcopul Ioan I. Papp, a declarat deschisă ședința, comisarul guvernului, Béla Barabás, a cerut cuvântul și a împărțit sinodului salutul trimis de ministrul de culte.

Președintele sinodului anunță, că raportorul comisiei de 12 membri, deputatul Nicolae Zigre, voiește să vorbească. Acordându-i-se cuvântul, deputatul N. Zigre citește propunerea comisiei alese ieri pentru a raporta asupra adresei ministeriale în afacerea numirii de comisar la sinod. Comisiunea propune, ca sinodul să nu iee la cunoștință trimiterea comisarului de guvern, deoarece este contrară legii. Biserica românească și sinodul n'a dat motiv nici odată pentru a se trimite comisar al guvernului. Sinodul să înainteze adresă către guvern, și dacă aceasta nu va da nici un rezultat, să se ceară ajutorul coroanei. Iar până când guvernul nu va rezolvi în mod mulțumitor chestiunea, și până când va pretinde ca sinodul să fie controlat în activitatea sa din partea comisarului guvernului, sinodul să se ajurneze.

Propunerea comisiei s'a primit cu aprobare generală. Președintele, episcopul Ioan I. Papp, a enunțat pe temeiul acesta, că sinodul este ajurnat, declarând că o nouă convocare se va face îndată ce se va rezolvi în chip mulțumitor chestiunea.

Totodată sinodul imputernicește ambele consistorii, ca până la votarea bugetului anual, să-și acopere spelele trebuințelor în cadrele bugetului din anul trecut, și îi acordă și dreptul special, ca să-și acopere eventualele trebuințe extraordinare până la aprobarea Sinodului și în cazul acela, când preliminarul de până acum nu ar oferi baza și acoperirea necesară.

Proiectul acesta de rezoluție s'a primit.

Sinodul, după aceasta, s'a închis. Deputații sinodali și publicul s'a împrăștiat în ordine.

Sinodul din Caransebeș

Primim dela Caransebeș următorul raport special:

Duminică s'au făcut pregătirile pentru deschiderea sinodului eparhial.

S'a oficiat sfânta liturgie, pontificând episcopul Dr. Miron E. Cristea.

S'a făcut apoi chemarea Duhului Sfânt și parastas pentru mitropolitul Șaguna, pentru episcopii Popasu și Popea, pentru mecenatele Gozsdu, și pentru binefăcătorii diecezei.

Sinodul s'a deschis în sala festivă a magistratului prin o frumoasă vorbire a episcopului. (O vom publica în numărul viitor). Urmând prezentarea credenționalelor, se constată, că sânt de față numai 13 deputați, dintre cari 11 își prezentară credenționalele.

P. Sf. Sa constată, că deputații nu sânt în număr cerut de regulament, și astfel închide sinodul, exprimându-și speranța, că în viitor nu prea îndepărtat va putea convoca din nou sinodul diecezei Caransebeșului.

Comisarul guvernului, prim-comitele comitatului Caraș-Severin, nu sosise încă la Caransebeș.

Cu trenul de după amiază deputații sinodali sosiți au plecat spre casă.

Din camera ungară. Pentru ședința din 14 l. c. s'a arătat cu mult mai puțin interes, decât pentru ședințele din zilele precedente: La ordinea zilei eră acum continuarea desbaterilor asupra proiectelor de dare.

Culouarele parlamentului erau asemenea puțin cercetate. Unul din părinții patriei a făcut observarea:

— Se pare, că nici domnii deputați nu prea iubesc dările.

Ședința s'a deschis la ora 10 1/2. După o vorbire în chestie personală a deputatului Ernest Bródy, s'a urmat discuția despre proiectelor de dare.

Primul orator Ludovic Návay, într'un discurs de o oră, cere să fie cruțate clasele de mijloc ale populației, și să se pună dări mai considerabile pe câștigurile de război și pe băncile cele mari. Primește proiectul.

Au mai luat cuvântul: Desider Ábrahám, Ioan Benedek și alții, după care ședința se ridică la ora 2 și un sfert.

În ședința din 16 l. c. s'a urmat desbaterea generală din ziua precedentă. La sfârșitul ședinței, contele Albert Appony interpelează pe ministrul preșident Wekerle în chestiunea prelungirii și întăririi alianței între monarhie și Germania cu prilejul întrevederii din 12 l. c. a suveranilor. Interpelantul întreabă: Guvernul ungar mai ține la punctul de vedere, ca învoielile economice cu Germania să nu prejudicieze libertatea de hotărâre a viitoarei camere în afacerea încheerii tranșacțiunii cu Austria?

Reforma electorală. Comisiunea parlamentară a dreptului electoral, după o pauză de vreo șase săptămâni, s'a întrunit de nou în 14 l. c. și în zilele următoare. Proiectul va fi acum modificat în conformitate cu înțelegerea luată între contele Ștefan Tisza și ministrul preșident Wekerle.

Desbaterea specială asupra proiectului de vot va dură, după părerea membrilor din comisiune, până la sfârșitul acestei săptămâni, ear la începutul lui Iunie va ajunge în fața plenului.

Dar mai înainte de-a se începe discuția în cameră asupra reformei electorale, se va lua în desbatere proiectul de lege despre ajutorarea celor rămași după persoanele aparținătoare armatei comune, honvezimei și gloatelor.

Dacă camera nu va termina discuția asupra reformei electorale până în 25 Iunie, desbaterea se va întreprunde, și se va pune la ordinea zilei noua indemnitate, căci cea de acum expiră cu sfârșitul lui Iunie. Astfel este probabil, ca parlamentul să țină ședințe și în Iulie.

Convenția cu România. S'a dat publicității și convenția economică încheiată între Austro-Ungaria și România.

În capitolele prime se cuprind hotărârile cu raport la sfârșitul războiului economic și financiar, și la favorurile de acordat în mod reciproc.

Un punct dintre cele mai importante ale convenției privește transportul de mărfuri, pentru care taxele până în 1930 nu pot fi mai mari decât au fost în 1916.

Celelalte puncte se rapoartă la circulația poștală, telegrafică și alte chestiuni de aceeaș natură.

Știrile războiului. După informații din ziare engleze, *Germania pentru a termina repede războiul se pregătește să dea dușmanilor săi ultima lovitură.* Ludendorff a lucrat noul plan de atac. Din toate părțile împărăției germane se adună trupele. Comandarea armatelor a adunat materialul, în scop ca să rupă frontul francez-englez și să ocupe porturile de-a lungul canalului. După luarea acestor porturi, trupele germane au să sfarme armata separată franceză și engleză.

Textul tratatului de pace între România și Puterile Centrale

Articolul VIII.

Până la lămurirea stării din Basarabia, forțele militare fluviale și maritime române se lasă cu întreg echipaj și armament după articolul IX. După aceea, aceste forțe militare se vor readuce la starea obișnuită în timp de pace.

Dela aceasta se exceptează forțele militare fluviale trebuitoare pentru poliția fluvială, și forțele militare maritime pentru protecțiunea navigațiunii comerciale pe Marea Neagră și pentru stabilirea de căi maritime curățite de niune. Indată după semnarea tratatului de pace, aceste forțe militare fluviale se vor pune la dispoziția organelor însărcinate cu poliția fluvială, în baza unei convențiuni deosebite. În ce privește forțele militare maritime, Comisiunea nautică-tehnică a Mării Negre are dreptul de a dispune; pentru stabilirea legăturii cu această Comisiune, i se va alătura un ofițer de mărină român.

Articolul IX.

Toți oamenii aflați în armată și în marină, cari în timp de pace au fost ocupați în porturi sau la navigație, trebuiesc la mobilizare să se ocupeți în activitatea lor de mai înainte.

Capitolul al treilea

Articolul X.

România cedează Puterilor aliate Dobrogea până la Dunăre, și anume între hotarul ei și Marea Neagră, până la brațul Sf. George.

Puterile aliate vor avea grijă ca România să-și capete o cale comercială asigurată la Marea Neagră prin Cernavodă-Constanța.

Articolul XI.

România este de acord ca granița ei să sufere o rectificare în favoarea Austro-Ungariei, așa la fel că granița nouă, trasă cu culoare roșie, pe harta alăturată, decurge pe viitor după cum urmează:

Granița nouă începe dela trecerea de cale ferată la vest de Turnu-Severin, la sud de Dudașu.

În sudul ei mai departe, ce trece la 400 metri la vest de casele cele mai dinspre vest de Dudașu și pe la marginea vest a localității Serețu, peste litera J din cuvântul Jidoșița (perău), peste litera J din cuvântul Jidoșița (localitatea), peste cota 682 D. Matoreț (înălțimea rămâne Ungariei) pe la Marginea vest de Cireșu dealungul drumului peste litera N. din cuvântul Jupănești, peste litera E din cuvântul Cornenți, peste litera E din cuvântul Costești pe cota 1333 Muntele Sec (înălțimea rămâne Ungariei) de aci de-a dreapta în direcțiune nord până la granița actuală dintre România și Ungaria care rămâne neschimbată până la vărsarea pârăului Craiova în Cerna.

Dela numita vărsătură noua graniță o formează Cerna însăși până la litera A din cuvântul Cernișoara, apoi granița coțeste către Est și trece înainte peste cuvântul D. Milano, sud de cuvântul D. Neogoia, peste cuvântul D. Seniuloului, de-a dreptul în direcțiunea Est în șoseaua ce duce dela postul Vulcan spre sud și care e tăiată la 600 metri de Buliga, apoi la întretărirea râului Jiu (Zsily) la sud de cuvântul Lainici.

Mai departe de-a dreapta spre Est, până la pârăul Sadului, apoi dealungul râului spre nord-Est, până la obârșia lui (un kilometru Est dela litera U din cuvântul Stăna Prislopul), apoi de-a dreapta spre nord până la granița actuală la cota 2529 Vrf. Măndrei, dealungul vechei granițe până la 400 de metri la sud-vest de litera V din cuvântul Vrf. Ciobanul.

Dela acest punct, granița merge de-a dreptul în direcțiunea Est pe la marginea sud de Bucolia, la sud de cuvântul Vrf. Repede, la sud de cuvântul Ciungetu și de cuvântul Par. Latovița.

Ea trece apoi la 400 metri spre sud de cota 1632 (Piscu Moldovișului) în direcțiunea Est până la gura pârăului, la 1 chm. sud-vest de litera R din cuvântul Racovița,

2 chm. spre sud de localitatea Boișoara, la mardinea de nord de Titești, la cota 1248 Zănoaga (înălțimea rămâne Ungariei), peste litera U din cuvântul Stăna Cioricu, 1 chm. spre sud de cota 1862 Comarnicul, tăind calea ferată îngustă la 3 chm. spre sud-vest de cota 2000 (Mt. Lipitoarea), apoi în direcțiunea Est peste cotele 1961, 1932, 1576, 1172, 1607, 2338, (Mt. Bătrâna) 2237, punctul trigonometric 2397 (Mt. Păpușa), 1785, 1411, 1264, 1265, 1074, (toate înălțimile rămân Ungariei) taie șoseaua Câmpulung-Brașov la pod la 1 chm. spre sud-Est de punctul 1074, trece apoi peste punctul 1264 (podul și înălțimile rămân Ungariei), și atinge în direcțiunea aproape Est granița actuală cam la jumătatea drumului dintre cuvintele Vrf. Sfântul Ilie și Vrf. Sigluiu, la cota 1880.

(Va urma)

Răspunderea

Nu e nevoie să mai așteptăm verdictul istoriei, pentru că să putem stabili de pe acum, că au fost în România oamenii politici, cari ei înșiși și-au asumat răspunderea urmărilor politice care le-a stat în mână ca s'o conducă, după singura și autorizata lor chibzuință.

În intenția și ambiția acelor oameni eră, de sigur, ca nu cumva ei să fie nevoiți să împartă cu alții meritul succesului, nici chiar cu cei mai deaproape partizani, nici cu majoritățile lor, cu atât mai puțin cu vulgul profan.

Nu se mai auzeau altceva, decât:

— Lăsați, că știu șeful ce face; șeful își ia răspunderea; șeful le știe toate mai bine; el e singur în stare să judece marea împrejurare, în stare posedă toate elementele acțiunii ce se va impune, și îngrijește de toate garanțiile unui succes indiscutabil și indubitabil.

Îar șeful însuși, când era invitat să dea măcar unele explicațiuni la care doar «reprezentanții națiunii» vor fi avut dreptul, se încheia în atitudinea lui impenetrabilă de sfînx, și se mîrginea să pretindă pur și simplu: «O manifestare de solidarizare și de încredere, care ne este necesară pentru continuarea politicei noastre», — adică pentru continuarea politicei d-sale, învăluită în mister și — eo ipso — în asumarea tuturor răspunderilor, în tot ceea ce privea «continuarea» acelei politice.

Orce «participare la discuție» era refuzată, cu adaosul că «ea (discuția) se va relua, de sigur, după cînd se putea să fie fecundă pentru interesele statului»... Când adevărat? După succes, de sigur, — fiindcă nici odată ea n'a mai fost reluată, în tot timpul în care ni s'a preparat... dezastrul.

*

Dar, — după dezastru? — Cum? după aceasta, răspunderea să se fi evaporat? Ea era la locul ei numai pentru cazul succesului, atunci când meritul, gloria, aveau să-și arunce hlamida visată asupra acelor singure perechi de umeri, ce-și luaseră asupra lor sarcina exclusivă a mării și înălțării neamului?

— Și dacă în loc de aceasta, continuarea, bazată pe «încrederea» reclamată, a faimoasei politice ne-a adus aicea unde ne găsim, — atunci nu?

Răspunderii, în acest caz, să-i substituim... neșansa, ghinionul, care poate să urmărească pe orce... jucător la noroc?

A! dar atunci nu era o politică, aceea pentru care sfîncii cu puterea lor discreționară cereau «solidarizare și încredere», — ci eră o simplă partidă de «rouge et noir», de «pair-impair», și ei nu făceau altceva, decât să invite neamul românesc, cum fac jucătorii superstițioși, încredzători în norocul lor: «joacă pe mîna mea» — și nu mai întrebă ce și cum. Am eu amuleta...

Astfel, cu ceea ce socot că poate să fie spre apărarea lor, autorii de-

zasturului neamului își reduc ei înșiși politica lor nenorocită la meschinăria unui joc de hazard; ei înșiși fac acest lucru, că dacă un joc la noroc poate să fie nenorocos, o politică nechibzuită nu poate să fie nenorocită.

*

Dar răspunderea? — Jucătorul nenorocos, când își joacă decorațiunile proprii, nu e răspunzător decât față de conștiința lui, și mustrarea acestei conștiințe îl va îndemna la o acțiune sau alta, care îl privește. Dar când joacă averi ce nu-i aparțin... Și ce fel de averi?... Atunci să vină aceștia și să spună țării:

— «Uite, dragă, ți-am jucat capitalul; l-ai pierdut; n'ai noroc...»

Nu mai e nici o răspundere?

Condamnarea politicei nenorocite e rostită de către înșiși autorii ei. Cum tu, om de stat, om de guvern, care trebuia să fii presupus a ști măcar atîta că «a guverna, este a prevedea», iar nu a juca la noroc, vii să ne scoți acum înainte «fatalitatea, nenorocul?» Dar chiar fatalitate să fi fost, și încă, întru ce te privește, ar trebui să tragi consecințele și să te retragi pe tine însuși, în colțul tău nenorocos... Dar tu însuși spui că n'a fost fatalitate, ci a fost neșansă, — fiindcă nu e tot aceea: fatalitatea poate să lovească pe oricine, dar neșansa numai pe acela care joacă, — tu, care ai jucat pe acela care joacă, — tu, care ai jucat pe păstrare și pe țire, pretinzîndu-se să te aperi de orice răspundere?

A, nu! Răspunderea rămâne! Chiar singur ți-ai luat-o. Și e vorba acum numai de felul, în care ea își va găsi sancțiunea.

(Lumina).

Ion Gorun.

Amănunte din război

— Sfințirea unei biserici pe câmpul de luptă —

Dacă în durata lungului război dorim să oferim soldatului care de ani de zile stă în fața morții, mîngăiere și tărie sufletească, această dorință a noastră ne-o ajungem cu siguranță atunci, când luptătorului obosit trebuie să sufletească în dăm puțința ca într'un lăcaș de legea sa, înaintea unui altar de ritul său, să asculte în limba lui sfînta slujbă, să primească prin sfînta împărăție și prăismaș, ca apărare în focul luptelor: trupul și sângele Mântuitorului Isus Cristos.

O casă de rugăciune, o modestă bisericuță, cu binefăcătoare atmosferă, o slujbă sfîntă îi este credinciosului nostru ostaș cea mai puternică mîngăiere, după care însetează sufletul său.

Convins despre însemnătatea casei divine pe câmpul de luptă, doresc ca despre zidirea și sfințirea capelei greco-orientale din garnizoana L. de lângă malul stîng al maestosului râu italian Tagliamento, să rămână oarecare urme în ziaristica noastră pentru posteritate.

Biserica despre care este vorba, să nu ne închipuim că este zidită cum se obișnuiește în timpurile normale. Ea este creațiunea împrejurărilor nefaste în care trăim.

Cînd ofensiva noastră din 1917 contra italienilor ajunse către sfîrșit, noi cu spitalul nostru de câmp ne staționasem pe malul drept al râului Tagliamento, iar de cealaltă parte a râului în orașul L., la o depărtare de o jumătate kilometru s'a ridicat alt spital de câmp, unde ca preot ortodox servește părintele Z., de origine din Bucovina.

Fiind așa, ne-am decis să servim în Dumineci și sărbători pururea laolaltă.

Spre acest scop la început, fiind timpul plăcut și domol, am ales o splendidă grădină a unui castel, — azi, în ruină, — și serveam sub cerul liber.

Cu luna lui Decembrie vîntul și ploile bătura la ușă, aducîndu-ne aminte că mama natură până la primăvară nu ne mai este prietină. Pentru săvîrșirea sfîntelor slujbe am fost siliți să ne îngrijim de locul potrivit, unde sub coperiș și la adăpost să ne mulțămim credințioșii în cele sufletești.

Ușor de zis și de propus! Cu atît mai greu de aflat, într'un oraș parte ars, parte dărâmat de viforul războiului, un edificiu potrivit scopului nostru.

Dar neobositul meu coleg, părintele Z., îndemnat și de dorința exprimată de părintele protopop militar Papp, din nou învinge toate greutățile și într'o zi îmi comunică plin de bucurie aflarea clădirii dorite.

Încunjurată de alte edificii, parte ruinate, sta o casă parter, cu trei odăi, într'o lungime de 12—14 metri. Coperișul casei, jumătate ars, celalaltă jumătate ciuruită de grunatate. Păreții făcuiți prin tînăria lipită de ei, ofereau o tristă priveliște. Padimentul odăilor răscolit de exploziile ghiulelelor rătăcite; uși, ferestre, lipseau.

Pe lângă aceste dezavantajii, clădirea era, din alte puncte de vedere, acomodată scopului nostru, căci se găsea în stradă principala și liniștită. «Alci am să strădăsc capela noastră!» îmi zise colegul Z. «Planul am să-l consult cu părintele protopop, iar oamenii și materialul pentru lucru voiu primi dela comandantul meu, care mi-a promis sprijin întru realizarea dorinții noastre».

Lucrul se începu și, după o lună, din ruinele ce vi le-am descris se clădi o frumoasă capela ortodoxă din L.

Ea se ridică azi, cu păreții albi și cu ferestrele înalte, curată și maestosă dintre edificiile părăsite.

Pe frontispiciu, între două ferestre, a căror sticlă colorată atrage atențiunea trecătorului, stă inscripția: «Capela greco-ortodoxă a garnizoanei L.»

Întrearea se face pe o ușă cu două aripi, construite din lemn masiv. Interiorul este luminos, și poate cuprinde cam 800—1000 soldați.

Curețenia, simplitatea, aranjarea obiectelor din interiorul capelei noastre, își face impresie deosebit de atrăgătoare.

Altarul, la care duc patru trepte cioplite din peatră adusă din castel din vecini ce zace în ruine, este în adevăr măestos.

Nici corul nu lipsește. Cam la 3 metri dela pământ se înalță corul pentru cîntăreții noștri români și ruși. Pentru a asculta cîntările sale vestite, vin străinii din satele vecine în zile de Dumineci și sărbători pe sutele la capela.

Pe păreți avem multe tablouri sfinte.

Perdele pentru ferestre, tapete pentru altar, sfesnice, flori și palmieri ș. a. răsar din bunăvoința locuitorilor, rămași acasă.

În fine, cu sfîrșitul lui Februarie este totul la locul său, nimic nu lipsește. Ne hotărîrăm deci, să facem sfințirea cu toată solemnitatea posibilă. Ziua s'a fixat pentru 17 Martie a. c.

În scopul numit s'a invitat și stimatul și bunul nostru protopresbiter militar Papp.

Pregătirile s'au făcut cu o mare înțelegere și cu o mare simțămînt. Căci ce era să dea răspunsul la sfînta liturgie, a fost excelent instruit din partea dirigentului Mosolov, învățător rus de lângă Don.

În ziua numită, la 9 ore, s'a început serviciul divin. Capela și strada erau tixite de mulțimea adunată. Erau soldați de-ai noștri, prisionieri ruși, români și sârbi, apoi o mulțime de civili din oraș și din satele din împrejurime.

La actul sfințirii au participat pe lângă părintele protopop și colegii din apropiere.

În aceste fericite momente, sub vrajă slujbii sfinte, eram transpuși sufletește cu toții într'o lume a visurilor de pace.

Casa, glia strămoșească și iubii îndepărtați îi simțeam aproape de noi, uitînd de greu prezentului.

Predica protopopului a rostit părintele protopop Papp, scoțînd la iveală însemnătatea zilei, ea ne-a cuprins inimile de o adîncă mulțumire.

Începînd cu această memorabilă zi, în fiecare Dumineci și sărbătoare se servește în acest lăcaș câte-o sfîntă liturgie spre lauda lui Dumnezeu și mulțumirea sufletească a ostașilor noștri.

Ioan Dăncilă

Iarăș băncile

În timpul mai nou o parte anumită a presei maghiare încearcă să aducă fel de fel de învinuiri, împotriva institutiilor românești financiare, deși la adevărat ele nu fac alt ceva decât își permit să trăiască, în condiții dintre cele mai modeste, fără a se preocupa de alții de puțin de daraveri politice, sau de alte chestiuni străine de afacerile lor bănești.

La aceste acuze, mereu repetate, foaia Revista Economică face câteva observări, zicînd între altele următoarele:

Ziarele ungurești, pornind dintr'o teză greșită, că adevărate băncile românești nu s'au înființat în urma unor trebuințe obștești normale, li se caută originea acestora, și impulzurile de înființare în altfel de împrejurări, care nu numai le arată ca instituții

absolut nefolositoare, ci direct ca mărcini veninoase în viața economică, socială, politică, bisericească a țării. Căci să admitem pentru un moment îndreptățirea nici de cum documentată (ce nu există și nu se poate documenta) că băncile românești periclitează existența statului, — din care de altfel și ele fac parte. Prin această afirmativă monstruoasă activitate, oare ce interese particularitate ar promova ele? Poate căștiguri materiale pentru acționarii lor, sau doar toată truda conducătorilor și capitalurilor adunate creșterea din puținele economii ale poporului nostru să fie simple jertfe în scopul de a strica țării, care-i și a noastră? Ce folos ar avea acționarii băncilor românești din dividendele acțiunilor lor, dacă băncile respective ar fi acuzate serios — nu numai de *Pesti Hirlap Virradat* etc. ca contrare statului și în consecință judecate? Sau este omeneste posibil de admis, ca un popor timid și blajin și recunoscut de îndelung răbdător, sărac, să jertfească din sudoarea lui zeci de milioane în scopul absurd de a-și ruina țara numai din ambiție «națională»?

Dar e de prisos să insistăm asupra acestui obiect, căci sântem convinși, că nu e ziarist maghiar, care să nu știe, sau să nu vadă clar, că aici vorba e de a prezenta lucrurile astfel, ca băncile românești să fie și să rămână cât se va putea mai mult calul de bătaie al unor oameni, cari din chestia aceasta să-și facă nume și, de sigur, mari beneficii materiale. Lume e multă în Ungaria și toți au vreme să citească ziare românești sau chiar să-și ia osteneală a veni din «Dunántul» până în Ardeal și să se convingă de «dezastrele» nemaiomenite pe care le fac așa numitele «Oláh bankok». Acaștia cred, poate totuși, basmele povestite despre isprăvile băncilor noastre, și astfel se face opiniunea publică, care strigă la ocazii contra lor.

Intrebăm: Cine face servicii mai rele statului nostru: băncile românești acuzate cu atâtea și cu atâtea păcate nedovedite, sau ziarele, care agită spiritele în țară, croind opinii publice false și otrăvitoare de suflete?

De încheiere observăm că prilej la reflexiunile de mai sus ni-a dat un articol din Nr. 23 din ziarul *Virradat*, sub titlul: «Az oláh pénzintézetek». În acest articol se zice, adecă, în introducere, că momentul hotărâtor în înființarea și dezvoltarea băncilor românești a fost pe deoparte «Memorandul», iar pe de altă parte ajungerea la putere în regatul român a partidului liberal în frunte cu Sturdza... Anacronisme cu tendință vădită!

Procesul memorandului și partidul liberal din România ar fi dat naștere — după *Virradat* — băncilor românești și... ideii de «România mare» în Ardeal...

Ce poți răspunde la asemenea absurdități? Lăsăm timpului să vindece pe cei bolnavi și să îndrepteze pe cei răi.

O vizită la un stupar harnic

În excursiune. — La biserică. — Învățător stupar. — Nenea Baranyai. — Profitul unui an. — Îngrijirea de albine. — Scumpetea mierei. — Dragostea pentru stupărie. — Flora Ardealului. — O stăruință de fier.

Vecinicul vânt dela nord, o particularitate a ținutului acestuia, pare a se fi mai domolit în dimineața Duminecii din 11/24 Martie a. c. O zi frumoasă de primăvară se arăta a fi Dumineca aceasta. Haida așadar să facem o excursiune la *Pásztori*, o comună mică spre sud dela Csorna, — la țaranul stupar Baranyai Iános, despre care auzisem atâtea vorbe bune.

Având permisiunea protopretorelui nostru de aici Dr. Högyésszy, un funcționar foarte de treabă, cum nu prea poți afla prin întreg Ardealul nostru, plecăm la 8 ore dim., eu și părintele Toader (Mărișel) și Valer Pop (Cluj-mănăstur) per pedes apostolorum, fiind comunicațiunea de tren nepotrivită pentru noi.

Nu facem bine calea jumătate, când pe la 9 ore începe iarăș năpraznicul vânt așa, că era cât pe aici să ne facă aeroplane și să ne ridice în văzduh. Nici nu era mare mirare, dupăcum ne-am «îngreunat» de tare în acestea nouăsprăzece luni, de când petrecem pe aici. Să ne întoarcem îndărăt, în potriva vântului, era imposibil. Dăm înainte și ajutați și de puterea vântului ce ne sufla în spate, ajungem la 10 ore în *Pásztori*.

Stuparul nostru nu era acasă. Era dus cu feciorii cei mai mari (unul aspirant de ofițer) în satul vecin, — la biserică. Ne primește însă bucuroș soția lui și conducându-ne mai târziu în stupină, ne îmbie cu miere și pâine bună. Pâinea bună de grâu încă e particularitatea acestui ținut, micul Canaan al Ungariei. Admirăm ordinea și mulțimea stupilor. Cătră amiazi trecem și noi în satul vecin, Szil-Sárkány, având a ne întoarce îndată după prânz,

să facem cunoștință lui nenea Baranyai. Aici în Szil-Sárkány prânziram și bine, și ieftin. Abia plătim câte 6 cor. unul.

Și nouă, bieții de noi, cari de 19 luni n'am câștigat nici 10 fileri, ne păru bine că putem prânzi odată bine și ieftin.

În Szil-Sárkány facem cunoștință și cu învățătorul rom. cat., stupar și el de vreo 4 ani; ne arată stupăria lui de 44 familii, stupărie condusă științific și ne dă deslușiri prețioase, care culminează în aceea, că el și-a câștigat stupii cumpărând toamna dela țărani, — stupii condamnați la moarte cu pucioasă. Dela câțiva stupi și el a vândut în toamna trecută 200 kg. de miere cu vreo 3000 cor. neputând să o țină până i s'a ridicat prețul și mai tare, având lipsă de parale să plătească stupii cumpărați de pe la țărani; și că stupăritul, pe lângă latura lui morală, mai aduce câștig absolut real și bun, deși ținutul acesta nu-i tocmai potrivit pentru apicultură. Motivele acestea le voi spune mai la vale.

Înainte de 2 ore d. a. sântem iară la Pásztori, la Baranyai, țința excursiunii noastre. Ne așezăm în jurul unei mese în stupină, femeia ne îmbie cu prăjituri, ear nenea Baranyai vădit încântat și măgulit de vizita noastră, începe a ne povesti și demonstra și practice multe lucruri interesante.

Ne spune cum el înainte cu 14 ani era un biet bărdăș sărac. Are școala primară de pe vremuri; acum e de 47 ani. Înainte cu 14 ani mamă-sa ori soacră-sa am și uitat care, îl întimpină cu vestea, că în apropiere este un roi fugit de undeva, fără stăpân; să meargă și să-l prindă în o coșniță. Îndărjit oarecumva că-l molestează cu astfel de lucruri, nu se duce, ci-și vede mai departe de lucru. Cealaltă căseni prind roiul și-l aduc acasă. El un an întreg nici că se uită la stup. În anul următor stupul dă trei roi; are acum patru, deci de silă, de voie bună, le face ceva coșuri și ceva scut. În anul următor are vreo 10—12 și văzând cum aceștia se sporesc fără grijă și fără cheltuială, începe a se interesa mai de aproape de ei. Vede ceva coșnițe de scânduri la un stupar și meșter fiind și el, se pune și face pentru stupii lui coșnițe de scânduri și după mintea lui le și reformează, perfecționează. Se lasă cu desăvârșire de meșteșugul bărdășitului și se dedică cu trup cu suflet stupăritului. Fără a merge la curs de stupărit, fără a consulta alți stupari, fără a ceti vreo carte de stupărit (de literatura stupăritului n'are idee clară) el numai cu mintea lui și cu știința meseriei lui, în continuu fabrică coșnițe, le strică apoi, le face în alt chip, cum a visat peste noapte; își mărește succesiv, cu spiritul stupilor, stupina și la anul 1910 are 62 stupi în coșnițe *Dzierzon*, din care scoate 1841 klg. de miere, după cum am aflat înșămnat pe un părete din stupină.

Deși mierea se vinde în 1910 cu 1 cor. kgramul, el a încassat o sumă foarte respectabilă pe vremea aceea. Incepe omul nostru să muncească temeinic. Mai vede unele lucruri necunoscute de el pe la alți stupari din vecini. «Le perfecționează» și acestea după mintea lui, ba se avântă și cercetează o espoziție a stuparilor în Pojon, vede și acolo lucruri nouă, vine acasă le mai dirige și acestea, și stupăria lui merge de minune. Se face membru la o reuniune de stupari numai pentru ca pe calea asta să ajungă la zahăr ieftin dela stat.

În anul trecut a avut 150 stupi, dela cari a vândut 2450 kgr. de miere, pentru care a primit dela neguțătorii vienezi 52000 cor. după cum ni-a arătat și înșămările lui din «Calendar». Din suma aceasta, în patriotismul lui înflăcărât a scris 35000 cor. la ultimul împrumut de război. Vara trecută nefiind potrivită pentru roi, cu atât mai priincioasă însă pentru adunat miere, azi are 162 stupi dela cari sperează în vara aceasta, — dacă succede înfloritul acășilor, — 70—80 mii de coroane

Vorbind și explicând mereu cu un adevărat tact și metod pedagogic, demonstrând și practice unde se poate, stuparul nostru ne arată cum are în stupina lui acum numai două sisteme de coșnițe, «Hungaria» și sistemul adoptat de «Asociațiunea reg. a stuparilor din Ungaria». Se înțelege «reformate» și acestea după «principiile» originale ale lui. Vorba e însă, că el își ajunge scopul: stupi buni și miere multă. Căci în fine, numai din păreții unei coșnițe nu poți stoarce miere, fie coșnița ori cât de perfectă, și artistic lucrată.

Ne arată apoi stupii prin diferite coșnițe. O adevărată frumuseță, și în coșnițe și în sborul lor pe afară. Ne spune apoi cum el deja a consumat cu stupii lui dela 1 Februarie începând 500 klg. zahăr și miere în preț de 2000 cor. Li nutresc speculativ, zice el, nu pentru că doar le-ași fi luat în toamnă prea multă miere. Nu. Le-am lăsat încă poate prea multă.

Poftim și vedeți, au și acum miere destulă.

Dar stupii sânt foarte cruțători din al lor.

Ei își împărtesc de toamna provisia așa, ca să le ajungă până în primăvară. Dela aceste albinele nu se abat, mai bine se lasă să moară de foame.

Eu însă am trebuința, continuă nenea B., ca matca încă din Februarie să înceapă cu toată puterea a depune ouăle și să înfetească împopularea stupului, așa că pe când încep a înflori acașii (20 Mai) stupul să aibă maximul de albine lucrătoare.

Numai lucrători mulți, adună mult, altfel în mod normal stupul s'ar împopula de ajuns numai în timpul înfloriturii acășilor, când albinele de tot tinere încă nu-s harnice de adunat. Ași avea dară albine multe peste vară când și așa, n'ar avea de unde aduna miere.

La noi numai acașii dau nectarul pentru miere. N'avem *tei*, n'avem fânațe de coasă cu flori, n'avem dealuri și răzoare cu flori, n'avem păduri, n'avem sămănături cu rapiță, muștar, etc. cari dau mult nectar.

În ținutul nostru se samănă numai grâu și iară grâu. Stupii noștri trebuie să adune din florile de salcâmi, care țin cel mult 15—20 zile. În acest timp trebuie să-și adune stupul și provisia de iernat, și să răsplătirea îngrijirii stuparului. Toată vara abia își mai adună hrana de zi, — de prisos nici vorbă nu este. Trebuie dară să ne îngrijim de împopularea stupilor prin nutrire speculativă, dacă e să putem exploata cu succes înfloriturii acășilor.

De fapt, în ținutul acesta numit: «Rábaköz» numai salcâmi vezi plantați pe latura drumurilor și prin puținele păduri ce se văd. Salcâmul se folosește la diferitele unelte de lucru și la focărit.

Nouă încă ne-a părut bine în iarna aceasta, când am ajuns să putem cumpăra câte o majă de lemne verzi de acași cu 20 coroane.

Ne mai spune B., că are de gând să să mute din Pásztori cu stupii lui, într'un ținut unde să fie cel puțin *tei* mulți.

Aici el nu are de loc moșie și e imposibil să-și poată cumpăra. Pământul cel mai mult e al boerilor, țărani au foarte puțin și nu există sumă de bani cu care ar putea să-și cumpere vreo 10 jugăre de loc, unde să poată el sămăna *facelia*, *muștar* și alte plante cu flori mieroase.

Vedem un stup pus pe cântar. Întrebăm pentru ce? Ne spune că acesta e un stup *mijlociu*, nici prea bun, și nici dintre cei mai slabi.

El zi de zi urmărește cum se îngreunează, cum se întărește stupul lui, prin nutrire speculativă. Vara urmărește apoi cât adună stupul în fiecare zi. Spune că în vara trecută în timpul înfloriturii acășilor un stup, într'o singură zi a adunat 7 kg. de miere curată. Un stup bun i-a adunat în calcul mijlociu 40—50 kg. de miere în scurtul timp al înfloriturii salcânilor.

Vine vorba: Cum de s'a scumpit așa tare mierea? Iată cum, raționează nenea B. Domnilor, ne zice el, oamenii numai acum în război au ajuns la convingerea că de câtă valoare este mierea în alimentațiunea publică. Nici un articol de trai nu s'a scumpit așa de mult ca mierea. Poftim și vedeți câte scrisori am primit dela cei cari au voit să-mi cumpere mierea. Să am 10 mii de stupi și n'aș putea satisfac tuturor comandelor. Eu însă o vând la vechii mei cumpărători din Viena. Domnilor, continuă el, pe mine scumpetea de azi nu mă alterează de loc. În toată viața mea mi-a plăcut vinul bun și carnea. Înainte de război un kg. de miere avea prețul unui litru de vin bun, ori a unui kg. de carne. Cam o coroană. Azi însă același vin și aceeași carne costă 8 cor. Va să zică vinul și carnea s'a scumpit de 8 ori decum era înainte de război. Mierea mea însă se vinde cu 24 cor. kg. deci cel puțin de 24 ori mai scumpă ca înainte de război, deci eu cu prețul unui kg. de miere pot cumpăra cel puțin 3 litri de vin bun, ori 3 kg. de carne. Așa e și cu alte articole de trai. Grăul d. e. s'a scumpit numai de 3 ori mai tare de cum era înainte de război. Și veți vedea, Domnilor, că și după război mierea va fi totdeauna cu mult mai scumpă decât alte articole de trai; de fapt mierea se vinde prin pravăliile din Csorna cu 28 cor. de kg.

Voidn a afla cam cât își prețuește el stupii lui, părintele Toader îl întrebă și în privința aceasta. Domnule, zice el, nu s'în stare să-ți spun exact. Dar totuși, zice părințele T. dacă ți ar aduce cineva ațăția galbeni câți ar încăpea în pălăria asta (arătându-i pălăria lui grecească lată și scufundoașă) ți-ai da stupii și stupina? Nu, Domnule, nu! Pentru nici un fel de sumă de bani nu m'aș deslipi de ei.

Și începe a argumenta așa: Domnilor, oare cât grâu ar trebui să vândă cineva să capete 50—60 mii coroane? Câte dări plătește acela după pământul care produce

acest grâu? Cât năcaz și câtă cheltueală are el cu lucrătorii etc. până vede în hambarul lui atâtea grâu? Eu însă tot lucrul mi-l isprăvesc cu copiii mei, nu plătesc și nu dau mâncare la nici un lucrător, nu mă bate pe câmp nici o ploaie și nici un vânt, nu asud toată vara, ori ce căldură să fie, la lucru greu, și stau tot la umbră. Domnilor, continuă mai departe, cu toată scumpetea vitelor, oare câte vite ar trebui să vindă un proprietar ca să capete 50—60 mii coroane? Și dacă își vinde vitele în anul acesta, cu ce-și lucră moșia, și ce mai vinde în anul viitor? Până când eu nu trebuie să vând absolut nici o albină. Încă se sporesc. Ori, ce capital ar trebui să depun la bancă ca să-mi aducă mie 50—60 mii coroane dobândă sigură? Sânt eu sigur că vreun cassar sau director de bancă nu-mi prăpădește capitalul? Al meu capital însă e asigurat pentru toate eventualitățile, mai ales l-am asigurat și contra focului. Nu, Domnilor, nu există sumă de bani, pentru care mi-ași da stupăria, numai bunul Dumnezeu să dea și să înflorească bine acașii (salcâmi).

Părintele Toader mai vrea să se cureze și de reumatism cu un drum și cu o cheltuială. Își golește mâna până sus și așa umblă pe la urdușurile coșnițelor printre sutele de mii de albine, ca să-l împungă câteva. Dar de unde, parcă sunt vrăjite, nici una să se apropie de mâna lui. A trebuit să prindă anume două și să le forțeze ca să-l înțape. Nenea B. însă îi zice să facă o cură regulată, să meargă mai des la el să-l înțape cu albine și-i răspunde că se va vindeca radical.

Săracii de noi, câtă răceală a întrat în noi, cari am petrecut pe aici două ierni, dacă ar fi să ne curăm toți la nenea B. i-am prăpădi poate toate albinele, dat fiind că albina care înțeapă, încă în ziua aceea trebuie să moară.

Eu cer dela B. ceva propolis, (rășină de prin coșnițe) de «leac». Aha, rade nenea. D-ta ai bătători (ochi de găină)? Te asigur, dle, că nu există leac mai bun pe lume ca rășina aceasta. Imi dă bucuroș și-mi spune că curățind cadrele și coșnițele multe kg. de rășină de aceasta a aruncat afară și în foc. Când i-am spus însă că rășina aceasta o cumpără cocoanele de pe la orașe, se înțelege sub diferite numiri și pachetată artistic, cu bani scumpi de prin farmacii, ca să-și afume odăile, să aibe miros plăcut, era să-și smulgă părul de pe cap că nu a știut aceasta mai de mult, căci el măji întregi de propolis a lăpădat afară decând stupărește.

Fără veste ne pomenim că se apropie 6 ore, nenea B. ni-a povestit mereu 4 ore fără a se obosi. Timpul suprem să plecăm spre «casă» la Csorna, regretând singur acum odată de 19 luni, că așa curând se face seară.

Drăguțul de vânt s'a obosit și el, toată ziua n'a mai slăbit din puteri, iar noi facem calea îndărăt, mereu admirând stăruința lui B. în ale stupăritului, originalitatea lui în «inventarea» metodelor de stupărit, descoperite de alți oameni de știință încă în veacul trecut; modul lui plăcut și interesant de explicat și demonstrat, judecând că așa talent ce era în stare să producă dacă, avea școală și trăia în alte împrejurări și în alt mediu.

Povestind pe cale, ce păcat că în Ardealul nostru cu flora lui bogată de primăvară și până toamna târziu poporul nostru nu se ocupă rațional cu stupăritul, și mai ales că nu-i cine să-l îndrume pe calea cea bună. Cât de priincioase sânt împrejurările climatice din Ardeal pentru stupărit, unde și nutirea speculativă a stupilor ar fi de prisos etc.

Oftăm și ne căim de sărăcia poporului, care nici azi nu știe mai mult în ale economiei, ca moșii noștri, să se razime numai în coarnele plugului, care nu-i mai în stare săi asigure singur existența și traiul și să țină câteva vituțe rău nutrite, dintre care dacă vinde numai una-două, îi stă și amărățul de plug în loc, și el, țaranul, când trebuie să plătească darea și alte nevoi aleargă la bancă, până îi mai poate chizăși și biata moșioară...

Am mai văzut pe aici o stupărie frumoasă în *Rába-Tamást* la țaranul *Mesterházy Jozsef*. Aceasta însă e condusă în mod sistematic și rațional, provăzută cu toate sculele cele mai perfecte ce le-a născocit știința. Stuparul acesta a făcut curs de 6 luni la stupăria statului din *Gödöllő*, dar acest stupar are alt cusur. Are și economie de câmp frumoasă și nu-i dă mâna să se ocupe exclusiv cu stupăria, deși aceasta îi aduce venit mai mare și mai sigur decât economia de câmp, măcar că pământul de pe șesul acesta «Rábaköz», e mai productiv ca ori unde în toată țara. Pentru grâu nu-l ccută așa des vienezii, ca pentru miere.

De altcum în părțile acestea se ocupă mulți oameni cu stupăritul, țărani și intelectuali, deși împrejurările nu-s tocmai fa-

vorabile pentru stupărit, precum am spus mai sus. Am descris însă bucurios vizita la nenea Baranyai, pentru originalitatea lui în toată privința, constatând că *slăruința de fier* la lucru duce la rezultate bune chiar și fără mult aparat științific.

Csorna (com. Șopron) în Mai. 1918.

Vasile Teotolecan
preot ort. rom.

Știrile zilei

Calătoria suveranilor. Maiestatele Lor, Monarhul Carol și soția Sa împărăteasa și regina Zita, au plecat în 16 l. c. dela Baden la Sofia și Constantinopol, pentru a face după suirea pe tron o vizită regelui Ferdinand al Bulgariei și Sultanului Mohamed al V-lea.

Comisari ministeriali la examenul de maturitate al școlilor comerciale din Brașov. Pentru conducerea examenelor de maturitate din 1918 a fost numit comisar ministerial la școala comercială de stat din Brașov Urban Ferenc, director suprem și la școala comercială română Dr. Petru Ionescu, consilier ministerial.

Mitropolit la Blaj. Știre din Budapesta afirmă, că între cei trei candidați la locul vacant de mitropolie în Blaj, candidatul guvernului este episcopul Lugosului Dr. Valeriu Frențiu, care va fi numit apoi din partea Maiestății Sale. La sinodul electoral din 10 l. c. episcopul Dr. Valeriu Frențiu obținuse 49 voturi, episcopul dela Gherla Dr. Iuliu Hossu 58, ear canonicul și vicarul general Dr. Vasile Suci 74 de voturi.

Partidul guvernamental. Într-o ședință a partidului constituțional 48-ist s'a ales de prezident al partidului deputatul Fancisc Bolgár, ear de viceprezidenți: Al. Simonyi Semadan și baronul Iosif Kazy. Au ieșit din partid vreo 40 de membri, și au intrat câțiva membri noi, între cari și contele Ștefan Bethlen.

Moarte de erou. Aurel Baca, maturisant, stegar la regimentul de infanterie Nr. 31, după boală contractată pe câmpul de luptă, a reposat în Domnul la 11 Mai n. în spitalul garnizoanei din Timișoara. În mormântarea i s'a făcut în 13 l. c. la orele trei în cimiterul militar din Timișoara. Eroii nu mor.

Congresul profesorilor. Profesorimea din Ungaria va cere îmbunătățirea sorții sale materiale dela guvern în cadrele unei adunări regnicolare. În congresul acesta se vor ridica pretensiuni precum au făcut și alți funcționari de stat și se va cere sanarea gravaminelor speciale ale profesorilor. Congresul se va ține în 29 Mai a. c.

† Ana Dr. Motoc n. Penciu, văduvă de avocat, cassiera reuniunii femeilor române ort. rom. din Făgăraș și jur. după scurte și grele suferințe, împărțită cu sf. Taine și-a dat sufletul în mâinile Creatorului Luni, în 13 Mai 1918, dimineața la 6 ore în etate de 65 ani. Rămășițele pământești ale defunctei s'au depus spre vecinică odihnă Mercuri, în 15 Mai n., la 3 ore d. a. din casele proprii în cimiterul comun din Făgăraș. Odihnească în pace!

Hlymeni. D-șora Paraschiva Alexe, Brașov și dl Toma Maxim, Locotenent de tehnică logodiți.

Restituirea monumentelor istorice. Gazetele rusești scriu, că guvernul sovietelor va publica un decret, prin care au să se restituie Poloniei toate monumentele istorice, care au fost duse în Rusia începând dela prima împărțire a Poloniei și până în ziua de astăzi.

Statistică tristă. Războiul își cere jertfe nu numai pe teatrul luptelor, ci și între șirurile celor rămași acasă. După patru ani de vărsare de sânge, numărul nașterilor scade tot mai mult, ear cazurile de moarte se sporesc. În țările sfintei coroane ungare, conform datelor statistice oficiale, în Februarie 1918 s'au încheiat 12,583 căsătorii, numărul nașterilor este 24,982, al morților 32,167. Va să zică în Februarie a. c. populațiunea a scăzut cu 7,185 de suflete. Cazurile de moarte cele mai numeroase au fost în Croația și în Ardeal. Mortalitatea a crescut mai plus prin boale oftice și a bubatului.

Căsătoria prizonierilor militari. Cu prilejul unui caz concret, ministrul de interne a hotărât, ca învoire de cununie pentru prizonierii de război, cari doresc să se căsătorească în țara noastră, se poate

acorda numai după încheierea păcii definitive.

Oile din România. Ministrul de agricultură ungar înștiințează pe vicecomitele din comitatul nostru, că predarea oilor din România s'a amânat pe ziua de 4 Iunie a. c.

Economie. Nădejdele de bun seceriș au crescut în urma ploilor generale de mai multe zile. Dintre sămănăturile de toamnă a suferit mai ales *săcara* pe urma secetei din April. Teritorul, sămănat cu verdețuri și legume, este în anul curent neasămănat mai întins ca în anii precedenți. Prospecele de recoltă favorabilă se vor realiza, dacă vom avea și în Iunie vreme potrivită ca acum.

Mulțumită. La «Reuniunea femeilor române gr. or din Sibiu suburbiul Iosefin pentru înfrumșetarea bisericii», au încurs următoarele daruri: Dna Elena Dr. Mețianu 20 cor. Dna Catinca Bârseanu 2 cor. În loc de cunună peritoare pe sicriul dnei Cornelia Simtion n. Duma fostă membră pe viață a Reuniunii noastre, mai multe membre au dăruit 50 coroane. Dna Ana Lazar n. Florea, în amintirea iubitei sale mame Susana Florea 30 cor. la fondul Reuniunii, 10 cor. la fondul săracilor. Dna Aurelia Dr. Lazar n. Săvoiu, din prilejul tristului aniversar al morții regretatului soț Dr. George Lazar, 30 cor. Dna Virginia Doctor n. Gheaja, în amintirea iubitei sale mătușe Aneta Stoica de Vist, văduvă de jude reg., 10 cor. Dl Ioan Săcărea și soția sa Ana din prilejul cununiei lor 10 cor. Dna Ana Imbăruș, cu ocazia botezului nepotului Eugen Imbăruș (Ohaba) 2 cor. Dna Paraschiva Marian 20 cor. Dl și dna Ioan Gruia, comerciant Sibiu, din prilejul botezului fiului lor Constantin 20 cor. Dna Ana Haneș 10 cor. și dna Macrina Joandrea 10 coroane.

Tuturor mărinimoșilor donatori în numele comitetului le exprimăm cele mai sincere mulțumite. — Sibiu, în 15 Mai 1918.

Nicolau G. Iordan   Victoria Boiu
secretar   presidentă

Logodnă. D-șora Livia Bergha din Bruiu și Miron Neagu cand. de preot, fidațați.

Aviz. Supușii ungari, reîntorși din România, sânt îndatorați a se prezenta, în timp de 48 ore după sosirea lor în Sibiu, la poliția orașului, oficiul de anunțare, în Strada Măcelarilor nr. 2, ușa 9.

Femei - episcopi. Ziarul *Daily News* scrie: Conducătorii bisericii anglicane au făcut propunerea, ca pe viitor să se acorde și femeilor demnitatea de episcop.

O mie de coroane. O femeie necunoscută a voit să schimbe o bancnotă de o mie de coroane la poșta din Oradea-mare. Funcționara, în loc să dea 100 de bucăți à 10 coroane, a dat tot atâtea bucăți à 20 coroane, și n'a observat greșala decât maitârziu. Directorul poștelor, dl Traian Siket, a publicat în ziar un anunț, în care se roagă, ca femeia necunoscută care din greșală a primit la poșta cu 1000 de coroane mai mult, să le restituie, căci alt fel funcționara care a numărat greșit va trebui să plătească ea însăși paguba poștei. Când episcopul Orăzii, contele Nicolae Széchenyi, a citit în ziar anunțul acesta, a trimis directorului în o scrisoare o mie de coroane și l-a rugat să primescă suma aceasta pentru despăgubirea poștei; dacă însă necunoscuta persoană va restitui suma de 1000 croane, să o întrebuintze în scop de binefacere publică.

Taxa pentru cununia mirilor Dr. Alexandru Pop, medic militar cu domnișoara Viorica Chirtop din Câmpeni, de 20 cor., domnul Nicolae Palade, paroh în Câmpeni, a binevoit a o dăruii fondului Dr. Petru Șpan pentru ajutorarea copiilor de moți aplicați la meserii. La acelaș fond domnul Dr. Valer Moldovan din Turda a dăruit 5 cor. Pentru darurile generoase exprimăm sincere mulțumite: Victor Tordășianu, prezidentul Reuniunii meseriașilor sibieni.

Răspuns. Revista *Cultura Creștină* ocupându-se în Nr. 5—6 a. c. cu lucrarea «Formele cultului bisericesc» publicată în Nrii 12, 22, 23, și 24 ai ziarului Tel. Rom. deduce în mod greșit, că autorul s'ar apropia de principiul bisericii romano-catolice, care e de credință că transformarea pâinii și a vinului liturgic se îndeplinește exclusiv prin cuvintele Mântuitorului «Lăuți mâncați etc.» fără rugăciunea de invocare a Duhului Sfânt (epiclesis). Cu toate că — după-cum recunoaște și autorul notiței — lucrarea se ocupă cu sf. liturgie numai din punct de vedere al dezvoltării sale istorice, totuși din următorul pasaj pe care-l citează de altcum și Cult. Creșt. «Din da-

rurile aduse de pâne și vin se separă o parte și aceasta se sfințește prin *chemarea Duhului sfânt* și prin cuvintele: Lăuți mâncați etc. se făcea transformarea» reese destul de clar, că autorul a rămas credincios principiului dogmatic al bisericii ortodoxe, bazat pe Sf. Evanghelii și în deosebi pe citatul dela Marcu, cap. 14 v. 22 când Isus luând pânea a binecuvântat și a dat-o lor (Apostolilor) zicând Lăuți... și apoi a luat potirul și mulțumind (cătră părintele cereesc) a zis cătră Apostoli etc., practicată fiind apoi această formă de Sf. Apostoli și fixată de Sf. părinți ai bisericii universale Vasile cel mare și Ioan Gură de Aur în liturgiile lor. Convingerea autorului rămâne deci neclintită pe lângă principiul bisericii ortodoxe, și în urmare bucuria confrăților dela Cult. Creșt. a fost de astădată prematură și nemotivată. D. B.

Dreptul de a moșteni în Rusia. Sfatul comisarilor poporului, cum se anunță dela Moscova, a hotărât, să desființeze dreptul de moștenire. Toată averea, mobilă și imobilă, rămasă după cetățeanul rus încetat din viață, revine statului.

Mulțumită. Subscrisul îmi exprim din inimă mulțumita mea următorilor binevoitori pentru donațiunile făcute în scop de a se acoperi speșele avute cu cumpărarea unui schiopticon pe seama parohiei din Șasa:

1. Avram Sârbu, inv. ort. rom., Câmpeni	K 2—
2. Iosif Arieșan, preot gr. cat., Câmpeni	" 4—
3. Patriciu Palade, inv. gr. cat., Câmpeni	" 2—
4. Dșoara Irina M. Faur, Abrud	" 6—
5. N. N.	" 2—
6. Dr. Laurențiu Pop, adv., Abrud	" 10—
7. David Samuil, comerciant, Abrud	" 4—
8. Dr. Alexandru Borzia, medic, Abrud	" 4—
9. Iosif Gomboș, preot ort. rom., Abrud-sat	" 6—
10. Nicolae Lazar, preot ort. rom., Abrud-sat	" 2—
11. Avram Cioran, preot ort. rom., Lupșa	" 2—
12. Sebastian Ciapa, inv. ort. rom., Lupșa	" 4—
13. Elena Giurgiu I. Pamfil, Lupșa	" 2—
14. Valeria Sabău	" 2—
15. Major Popa, Brașov	" 2—
16. Institutul de Credit Albina, Sibiu	" 20—
	Cor. 74—

Szászavincz, (u. p. Nagylupsa) în Mai 1918.

Ioan Dandea,
paroh ort. rom.

Mersul trenurilor. Sosesc, în gara din Sibiu, dela:

Nocrih	la 6:43 i. d. a.
Ciznădie	" 7— "
Vinț	" 7:41 "
Copșa	12:27 d. a.
Ciznădie	" 3:44 "
Făgăraș	" 4:34 "
Turnu roșu	" 6:04 "
Ocna (dela băi)	" 7:07 "
Copșa	" 10:23 noaptea.

Pleacă, spre:

Ciznădie	" 5:23 i. d. a.
Copșa	" 6:12 "
Făgăraș	" 10:13 "
Turnu roșu	" 10:50 "
Ocna (la băi)	" 1:40 d. a.
Ciznădie	" 1:57 "
Copșa	" 3:47 "
Nocrih	" 4:06 "
Vinț	" 6:10 "

(Trenul Copșa dela 3:47 și dela 12:27 este tren de povară, are numai clasa a treia, și primește 30—40 pasageri, după cum este loc; la halte nu se oprește, ci numai la stații).

Mulțumită

Pentru duioasele cuvinte de mângâiere adresate mie, din partea prietenilor și cunoșcuților la moartea — așa de timpurie — a neuitatei mele fiice *Septimia*, și pentru contribuțiile la colecta de 330 cor. făcută de mult stimata doamnă Silvia A. Stoica, în favorul Orfelinatuului nostru în loc de cunună pe sicriul celei iubite, rog pe toți să primească, pe calea aceasta, mulțumita mea cea mai profundă.

Alba-Iulia, în Mai 1918.

Ioan Teculescu,
protopop.

Anunț

Se aduce la cunoștința candidaților îndreptățiți a face la finea anului școlar curent 1917/18 examene private de pe cursurile pedagogice în seminarul arhidiecezan «Andreian», că facerea acestor examene se începe cu cei ce au a face examen de pe cursul IV în 12/25 Mai a. c., iar ceice au a face examene de pe cursurile I, II și III în 25 Mai (7 Iunie) a. c.

Nagyszeben (Sibiu), 6/19 Mai 1918.

Direcțiunea.

Cărți și reviste

Frunzulițe din război. Versuri ardele-nești. Adunate și alese de E. Hodoș. O broșură de frumoase cântece. Costă 20 fileri. A se cere dela *Librăria Arhidiecezană*.

Carte de bucate. A apărut tocmai acum *partea III*, cu totul nouă, din cartea de bucate *Poftă Bună*, de Zotti Hodoș. Noul volum cuprinde: rețete de supe, asiete, sosuri, legume, fripturi, pastete, *prăjituri, bombe, timbale, înghețate, bomboane beuturi, sandviçuri* ș. a.

Se arată cum se întocmește o masă de nuntă, cu *menuurile* potrivite. Bucatele, după rețetele acestea, se pot ușor pregăti și acasă. — Cartea, de 160 pagini, costă 3 coroane. Se poate comanda dela autoară în Sibiu, și dela *Librăria Arhidiecezană*.

Teatre în Sibiu

Teatrul orașului. Director: Leo Bauer. Luni, în 20 Mai d. a. la 3 ore: *Castelel fermecat*, operetă. Seara: *Casa cu trei fetițe* (Das Dreimäderlhaus), operetă, cu muzică după Schubert.

Marți: *Alteța sa valsează*, operetă.

Mercuri: *Farmecul valsului*, operetă.

Inceputul la: 7¹/₂ ore seara.

Teatru cinematograf. Apollo, Strada Schewis. Directoară: D-na Emil Tóth.

Luni, în 20 Mai: *Bărbatul în mantauă*, dramă în 3 acte,

Marți și Mercuri: *Boxarul Carpentier*, piesă romantică.

Inceputul la: 7 și 9 ore seara.

Comunicat

În 10 Mai d. a. la 3 ore s'a ținut în Cluj după îndeplinirea formalităților legale, detaliate în prospectul publicat, adunarea generală constituantă a societății pe acțiuni: «Aquila», bancă de asigurări populare pentru țărani și muncitori.

Acționarii, înfățișați în număr considerabil, unanim au dat descărcare fondatorilor, au fondat statutele și au luat act despre designarea în direcțiune a următorilor domni: Dr. Iacob Radu, Ladislau Papp de Lemény, Dr. Amos Frâncu, Dr. Elie Dăianu, Romulus Cuteanu, Dr. Simion Nemeș, Dr. Valentin Drăgan, Alexandru Voina, Dr. Valentin Poruțiu, Dr. Basiliu Bașiota, Dr. Iuliu Hațegan, Marius Elekes, Alexandru Ciura, Dr. Traian Petrașcu, Dr. Mircea Mocan, Dr. Iosif Turcu, Dr. Aurel Milea, Gavril Todica, Iuliu Marțian, Dr. Nicodim Cristea, Dr. Valer Moldovan, Gavril Onișor, Romulus Sabadean, Maior Basil Popa, Ioan Gall, și în urmă adunarea a ales 15 membri în comitetul de reviziune.

După adunare s'a constituit direcțiunea, alegând de prezident pe Il. Sa domnul Dr. Iacob Radu, iar, ca funcționari interimali, cari toți ș'au oferit fără salare serviciile pentru anul prim de gestiune, au fost numiți: Dr. Amos Frâncu, director general, Dr. Valentin Drăganu, director executiv, șeful contabilității, Dr. Eugen Bianu, director, Sionia G. Docan directoară, S. Nemeș, șeful biroului de propagandă și subscripție și Aurel Mureșianu, secretar general.

În urmă s'a instituit comitetul dirigent și consiliul bărbatilor de încredere, de reicanе și s'au votat în principiu contractele de reasigurare cu societatea «Anker» din Viena, care pune pe «Aquila» la adăpost de ori-ce rizic. Capitalul social va fi a se plăti în întregime până la 1 Iulie c. pe temeiul prospectelor emise. Tot atunci își va începe activitatea faptică «Aquila».

Direcțiunea societății pe acțiuni

„AQUILA“.

„Insoțirea de credit“ din Riușor -- „Reusori hitelszövetkezet“ Reusoron

Convocare.

Membrii «Insoțirii de credit» din Riușor se invită la

a V-a adunare generală,

care se va ține în Riușor la 2 Iunie st. n. 1918, la 2 ore d. a. în localul școlii cu următorul

Program:

1. Constituirea adunării.
  2. Censurarea bilanțului pe anul 1916 și 1917.
  3. Impărțirea profitului curat.
  4. Alegerea membrilor din direcțiune.
  5. Alegerea membrilor în comitetul de supraveghere.
  6. Eventuale propuneri.
- Riușor, 1918 în 2 Maiu.

Direcțiunea.

Meghivó.

A reusori hitelszövetkezet tagjai meghivatnak

a V-ik közgyűlésre,

mely Reusoron 1918 évi június hó 2-án d. u. 2 órakor az iskolában fog megtartatni a következő

Tárgysorozattal:

1. A közgyűlés alakulása.
  2. Az 1916 és 1917 évi mérleg felolvasása.
  3. Tiszta nyereség felosztása.
  4. Az igazgatósági tagok megválasztása.
  5. A felügyelő bizottsági tagok megválasztása.
  6. Esetleges indítványok.
- Reusoron, 1918 évi május hó 2-án.

Az igazgatóság.

Bilanț la 31 Decembrie 1916 și 1917.

Activa—Vagyon. Mérlegszámla 1916 és 1917. évi december hó 31-én. Pasiva—Teher.

	anul 1916		anul 1917			anul 1916		anul 1917	
	K	f	K	f		K	f	K	f
Cassa — Pénztár	8,804	19	11,233	15	Capital — Üzlet részek	1,080	—	1,020	—
Escont — Kölcsönök	9,933	—	3,475	92	Depuneri — Betétek	11,522	44	11,761	17
Cont-curent «Albina» — Folyó számla	607	—	—	—	Fond de rezervă — Tartalék alap	1,491	17	1,611	10
Mobiliar după amortisare	—	—	—	—	Cont curent «Furnica» — Folyó számla	5,685	—	152	—
Felszerelés leírás után	200	—	190	—	Interese transitoare — Átmeneti kamata	—	—	600	—
Efecte, — Érték papir	100	—	100	—	Profit curat — Tiszta nyereség	119	93	154	80
Acții la «Infrățirea» — Részvények	164	35	300	—					
Spese de fondare — Alapítási költség	90	—	—	—					
	19,898	54	15,299	07					

Contul Profit și Perdere.

Eșite—Kiadások.	Nyeresség- és Veszteség-számla		Intrate—Bevételek.	
	anul 1916	anul 1917	anul 1916	anul 1917
	K	f	K	f
Interese de dep. — Betéti kamatok	400	33	986	76
Interese de cont curent — Folyoszámla kamata	346	391	—	17
Spese: — Költségek	10	54	—	135
Porto — Postadij	7	80	—	20
Dare — Adó	5	—	—	—
Amortisări — Leírások	97	70	—	100
Profit curat — Tiszta nyereség	119	93	119	93
	986	76	986	76

Riușor, în 31 Decembrie 1917 — Reusor, 1917 december hó 31-én.

DIRECȚIUNEA: — AZ IGAZGATÓSÁG:

Vincentiu Grama m. p., preș.—elnök.

Constantin Pică m. p.

Ioan Pică m. p.

Ioan E. Comșulea m. p.

Conturile prezente le-am văzut, revidat și aflat în ordine — Jelen számlákat megvizsgáltuk és teljes rendben találtuk.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE: — A FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Ioan T. Pică m. p.

Aftanase Comșulea m. p.

Gerasim Pică m. p.

Nicolae T. Roșca m. p.

Requisite de scris

se pot procura
la

Librăria arhidiecezană

„ARDELEANA“,
institut de credit și economii, societate pe acții
în Orăștie (Szászváros).

Publicațiune de esarândare.

«Ardeleana», institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie, dă în arândă pe trei ani și anume pe 1919, 1920 și 1921 următoarele moșii:

Pe hotarul comunei Vinț (Alvincz) lângă gară un complex arător de 93 iugăre, cu arândă minimală de 8000 cor. la an, —

pe hotarul comunei Ilia (Marosillye) o moșie de 68 iugăre, din cari 50 arător, iar 18 grădină cu pomi, cu arândă minimală tot de 8000 cor. la an.

Ofertele să se înainteze la adresa institutului până la 14 Iunie a. c. n. Direcțiunea își rezervă dreptul a accepta plusofertul, care-l va afla mai convenabil.

Orăștie, la 10 Mai 1918.

(105) 1—3

Direcțiunea.

La «Librăria Arhidiecezană» în Sibiu-Nagyszeben se află de vânzare:

Semințe din agrul lui Cristos

cuvântări bisericesti pe toate Duminecile și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti, publice și private de

Zacharia Boiu, fost asesor consist., etc.

Tomul I: Cuvântări la Duminecile de peste an.

Cuvântări la praznicele și sărbătorile de peste an, precum și la casuale bisericesti.

Tomul III: Cuvântări bisericesti la înmormântări, parastase și alte festivități funebreale. Adaus de texturi biblice pentru cuvântări funebreale.

Cuvântări funebreale și memoriale.

Prețul: de fiecare tom 3 Coroane plus porto postal recomandat 60 fil.

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 2:50, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl T. V. Păcățian a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

La Librăria arhidiecezană

se vând cu preț redus:

I. Recvizite pentru fizică.

	Cor.
Instrument arhimedic	5·85
Glob de aramă	3·10
Scripeț	4·50
Cumpănă	2·50
Potcoave magnetice	—60
Retorte	—60
Sticle pentru udat	1·60
Prismă	3·10
Sticle măritoare	3·50
Vase papilare	3·10
Vase comunicatoare	3·10
Vas de ținut apă	4·30
Pâlnic de sticlă	—50
Pocale de sticlă	—40
Rudă de sticlă și cauciuc	4·50
Țevi de sticlă	1·80
Cutii cu peatră brună	—40
Sticle cu acid cal-clor	2·10
Colecțiuni cu mineralii	24—
Colecțiunea plantelor	12—
Colecțiunea insectelor	15—
Colecțiunea corpurilor geometrice	6—
Colecțiunea măsurilor	8—

II. Tabele de intuițiune.

Modelul mașinei de aburi	3—
Să ne ferim de beuturi spirituoase	1·50
Urmările beției	2·80
Himnuri	3—
Cutii, conțin câte 16 tabele din istoria naturală, cutia	10—
Orașul	5—
Pădurea	5—
Munții	5—
Primăvara	5—
Vara	5—
Iarna	5—
Curtea țărănească	6—
Konyhaker	3—
Făltetés	3—
Palkó	3—
Öreg koldus	3—
Madarak etetése	3—
Templom	3—
Szántás, vetés, bórónálás	3—
Ruhamóság	3—
Rostálás	3—
Aratás	3—
Asztalos műhely	3—
Takács	3—
Kapálás	3—
Csépés	3—
Kovács	3—
Czipész	3—
Szüretelés	3—
Table negre mari pentru școală (lungimea 1·5 m., lățimea 1 25 m.)	10—
Stindardul și emblema națională maghiară	4—

Biblioteca

„Reuniune române de agricultură din com. Sibiu“

Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote	K —24
2. Trifoiul, de Eugen Brote	—24
3. Prăsirea pomilor, de Dem. Comșa	—24
4. Legea veterinară, de inv. Muntean	—80
5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote	1·60
6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu	—70
9. Povețe pentru stăpîrea gândacilor de Maiu	—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (Inlesnirile) ce face legea în privința ei proprietarilor de vii	—
11. Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelesc mugurii	—10
12. Scurtă povățuire la stăpîrea șoarecilor de câmp	—10
13. Cum să îmblătim orzul de bere	—18
14. Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nicolau Iosif, învățător	—70
15. Nutrirea animalelor de casă, de Aurel Cosciuc. Op. premiat. Cu 6 ilustrații în text	1·50
16. Cuvinte de îmbărbătare pentru Serbarea pomilor și a paserilor	—20
17. Monilia, o nouă boală a pomilor, de Hermann Kern	—10
18. D'ale Pomăritului, sfaturi întocmite de Astra Hodoș	—25
19. Câteva rele incuabate în porațiunea dela sate de Dr. Ion Bucur, medic	—30
20. Nimicirea șoarecilor de câmp, îndrumări prelucrate după instrucție ministerială	—20

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut:

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit, revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de **Dr. Pavel Roșca**, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „*Τὰ συμβολικά βιβλία*”. Atena 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbii, pe lângă „Prefața” revizătorului în care se indică istoricul creării acestei cărți simbolice și isvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de
Mihal Păcășian,
protopresbiter

și alți preoți din presbiteratul B.-Comloșului.

Prețul **3 cor.**, plus 12 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu**:

Tipicul bisericii ortodoxe

Intocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariilor

de
Aurel Popoviciu,
duhovnic-econom seminariilor, instructor de cântări bisericești și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecezan prin decizia din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 Cor.** plus 50 fil. porto, recomandat.

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andreian”. Cuprinsul: **Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini. Cavalierism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Noblețea adevărată. Inclinările și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Impărțirea timpului. Statornicia. Impărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus: Staturile unui părinte către fiul său.**

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană din Sibiu**, exemplarul broșat (280 pagini format 8°) cu **220 corcane**.

Revanzătorilor se dă un rabat de **20%**.

Anunț.

S'a redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andreiu baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopesc, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopului și metropolitului Andreiu baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I. dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Însemnările unui trecător. Crâmpoie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Dezvoltarea primatului papal și influința lui asupra creștinătății. Cercetări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidiecezană.

La «**Librăria Arhidiecezană**» în Sibiu, Nagyszeben, se află de vânzare:

Dr. Petru Șpan

conferență cetită la congresul învățătorilor gr.-or. români din Biharia:

de
Nicolae Regman.

Prețul: 30 fil. plus porto postal 6 fil.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria Arhidiecezană**, din Sibiu-Nagyszeben.

Adolf Harnack.

Monahismul, idealurile și istoria lui

trad. de

Dr. Gh. Comșa.

Prețul unui exemplar e **1 Cor.**, cu porto postal, **1 Cor. 15 fil.**

La «**Librăria Arhidiecezană**» în Sibiu—Nagyszeben, se află de vânzare:

Biserica catedrală

dela

Mitropolia ortodoxă română în Sibiu.

Istoricul zidirii (1857—1906)

de

Dr. Ilarion Pușcariu, Dr. E. Miron Cristea și Mateiu Voileanu.

Cu 24 ilustrațiuni și 3 faesimile.

Prețul **4 cor.**, plus 60 fil. porto recomandat.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană**:

Despre caritatea creștinească.

Trei predici

de

Abatele **Metodiu Zavoral.**

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

La «**Librăria Arhidiecezană**» în Sibiu—Nagyszeben se află de vânzare:

Casa dela Jerihon

omii și cuvântări bisericești

de

Dr. Ioan Broșu.

Prețul: Cor. 6 + porto recom. 50 fil.

A apărut:

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei

și

Carte de rugăciune

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

In care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciune înainte de împărțirea cu a. cuminecătura ale marelui Vasilie și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărțirea cu a. cuminecătura; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei crucei.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată frumos, în culoare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revanzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

In editura Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Carte de rugăciune,

in care se cuprind: Rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; Psalmul „Miluește-mă Dumnezeule”, etc.; rugăciunile mesei; Simbolul credinței; rugăciune de seara; rugăciune către Dumnezeu Tatăl; rugăciune către născătoarea de Dumnezeu; rugăciunea sfintei cruci; rugăciune către domnul nostru Iisus Cristos și rugăciune la nenorociri și alte necazuri.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană**, și se vinde legată în culoare roșie și vânătă cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Preoților, profesorilor și învățătorilor, la comanda de cel puțin 50 exemplare, pe lângă achitarea prețului sau expedarea cu rambursă, li se dă **20%** rabat.

Este o carte de rugăciune foarte corespunzătoare nu numai pentru trebuințele sufletești ale oricărui creștin, ci și ca dar la copii, precum și pentru ostașii din război, atât după cuprins, cât și după format și exterior.

A apărut și se află de vânzare la **Librăria arhidiecezană în Sibiu**:

Frumoasa din Nor

și alte povești

de

E. Hodoș.

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

A apărut

In editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane

Psaltirea bogată

tipărită în zilele Preaînălțatului împărat și rege **Francisc Iosif I**, sub îngrijirea și binecuvântarea Înalt Preasfințitului Domn **Ioan Mețianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor de religionea gr.-or. din Ungaria și Transilvania, cavaler al ordinului Francisc Iosif clasa I și al coroanei de fer clasa II. Proprietar al crucei pentru merite, membru în casa magnaților etc. etc.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhidiecezană** și se vinde legată frumos în piele roșie, fără copcii și ornament aurit, la mijloc cu sfânta cruce, cu **20 cor.** scumpindu-se pielea, legată în pânză neagră și la mijloc imprimat o cruce, cu **15 cor.** Revanzătorilor se dă rabat **10%**. Tipar frumos cu litere latine, de calitate primă, și hârtie fină și trainică.

La **Librăria arhidiecezană, Sibiu**, se află de vânzare editura proprie:

EVANGELIA

legătură foarte fină în catifea, culoare bordo, cu patru evangeliști în față și la mijloc restignirea, tot aceiași și în dos, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **200 cor.**

Aceiași legătură cu patru evangeliști, restignirea la mijloc, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc restignirea, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **180 cor.**

Aceiași legătură, în față cu patru evangeliști și la mijloc restignirea, iar în dos cu patru nasturi și la mijloc cu o cruce, foile aurite, cu copcii, în o frumoasă cutie de păstrat **150 cor.**

Evangelia legată în piele Chagrin pe ambele părți imprimată evangeliștii și la mijloc restignirea, foile aurite cu cutie de păstrat **50 cor.**

Evangelia legată în piele roșie cu cadru aurit și la mijloc cu o cruce imprimată foile colorate galben, **40 cor.**

Din cauza scumpirii materialului, s'a urcat prețul.